

BEELDKWALITEITSPLAN BUITENGEBIED 2011 GEMEENTE SOMEREN

VASTGESTELD 29 JUNI 2011

INHOUD

Inleiding	4
1. Leeswijzer	6
2. Gebiedsindeling	8
2.1 Gebiedsindeling gebruik	8
2.2 Gebiedsindeling landschap	10
2.3 Streefbeeld	12
3. Ontwerprichtlijnen	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Ontwerprichtlijnen Heide- en Bosgebieden	16
3.3 Ontwerprichtlijnen Beekdalen	18
3.4 Ontwerprichtlijnen Kampenlandschap	24
3.5 Ontwerprichtlijnen Oudere Heideontginningen	30
3.6 Ontwerprichtlijnen Jonge Heideontginningen	36
3.7 Algemene Ontwerprichtlijnen voor Linten, Knopen en Clusters	42
4. Elementen ten aanzien de landschappelijke kwaliteit	48
4.1 Algemeen	48
4.2 Bebouwingsvormen en kleurstellingen	49
4.3 Hekwerken	50
4.4 Heggen en hagen	52
4.5 Opslagplaatsen	53
4.6 Beplanting in het landschap	54
BIJLAGE:	
Analyse	58
B.1 Reliëf	58
B.2 Geomorfologie	60
B.3 Bodem	60
B.4 Ontginningsgeschiedenis	62
B.5 Landschapstypen	64
B.6 Cultuurhistorische waarden	70
B.7 Natuur	74
B.8 Water	76
B.9 Landbouw	78
B.10 Kwaliteiten	80
B.11 Aandachtsgebieden	82

Dit boekje gaat over het buitengebied van Someren. Een bijzonder buitengebied met twee in het oog springende kenmerkende kwaliteiten:

1. een hoge diversiteit aan karakteristieke, vaak natuurlijk en cultuurhistorisch waardevolle landschappen;
2. en een hoge dynamiek door intensief gebruik door bewoners, bewerkers en recreanten.

Deze twee kenmerken maken dat het in het buitengebied van Someren goed toeven is: prettig wonen, goed werken en aangenaam recreëren in een mooie landschappelijke omgeving.

Twee kenmerken die elkaar kunnen versterken maar evengoed ook kunnen bedreigen.

Met name de afgelopen decennia is de dynamiek in het landelijk gebied enorm toegenomen. Veranderende eisen aan de ruimte vanuit de landbouw, de natuur, de recreatie en in toenemende mate het wonen leggen een druk op de ruimtelijke ontwikkeling in het landelijk gebied. In een aantal gebieden is daardoor de eigenzinnige karakteristiek en kwaliteit van de diverse landschappen onder druk komen staan en het contrast dat daarvoor juist zo kenmerkend is, is afgenomen.

De gemeente Someren wil met dit beeldkwaliteitsplan voor haar buitengebied deze dynamiek en de landschappelijke kwaliteit van het buitengebied op een positieve wijze met elkaar verbinden zodat verandingsprocessen in het landelijk gebied op een liefst eenvoudige en bijna natuurlijke wijze bijdragen aan een duurzame ruimtelijke kwaliteit en diversiteit.

Bij het opstellen van dit beeldkwaliteitsplan is gebruikgemaakt van het reeds vastgestelde beleid, zoals LOP De Peel en de Structuurvisie.

Dit beeldkwaliteitsplan is dan ook vooral een inspiratiebron voor iedereen die wat wil ontwikkelen in het buitengebied. Geen blauwdruk over hoe het moet, maar een ideeënboek over hoe het zou kunnen. Met dezelfde moeite en in het besef dat een verantwoord sociaal economisch beleid voor het buitengebied zich rekenschap moet geven van het feit dat veranderingen nu eenmaal nodig zijn en dat dit ook prima is.

Dit beeldkwaliteitsplan zegt niet 'wat moet en zal' of 'wat kan en mag'. Dat wordt geregeld in het bestemmingsplan. Dit beeldkwaliteitsplan vult het bestemmingsplan aan en concurreert hier niet mee. Ook verbeeldt het 'hoe het zou kunnen'. Rekening houdend enerzijds met het streven naar een aantrekkelijk, karakteristiek en contrastrijk landschap maar anderzijds evengoed ruimte biedend aan wat nu eenmaal nodig is voor gezonde sociaal-economische ontwikkeling in het buitengebied. Ruimte dus voor functies en activiteiten in het buitengebied om te kunnen voldoen aan de huidige eisen van de tijd. Dit beeldkwaliteitsplan zal worden gebruikt als toetsingskader voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied.

Dit beeldkwaliteitsplan spreekt daarom ook niet van eisen en randvoorwaarden. Die worden in het bestemmingsplan geregeld. In dit boekje zijn ontwerprichtlijnen opgenomen die bij aanvang van de ontwikkeling van een plan kunnen worden meegenomen om op een passende wijze invulling te geven van in het bestemmingsplan opgenomen randvoorwaarden ten aanzien van bijvoorbeeld een goede landschappelijke inpassing. Daarnaast is dit beeldkwaliteitsplan bedoeld als inspiratiebron voor iedereen die mede bij wil dragen aan de karakteristieke kwaliteiten van het Somerense buitengebied. Niet omdat het per se moet maar omdat je graag trots wil zijn op de kwaliteit en schoonheid van je eigen woon-, werk- en leefgebied.

De gemeente Someren wil met dit beeldkwaliteitsplan graag ruimte bieden aan eigen initiatief. Dat wil zeggen dat de ontwerprichtlijnen zich vooral richten op de landschappelijke kwaliteit en niet zozeer op de gedetailleerde architectonische invulling. Deze keuze is enerzijds gebaseerd op de bestuurlijke wens om op het gebied van 'schoonheid' geen betuttelend en detaillistisch beleid te willen voeren en anderzijds vanuit de absolute overtuiging dat investeringen in met name een sterk en contrastrijk landschappelijk raamwerk een duurzamer kwaliteitsborging geeft dan de toevalligheid van de in de tijd voortdurend wisselende opvattingen ten aanzien van architectuur en detaillering.

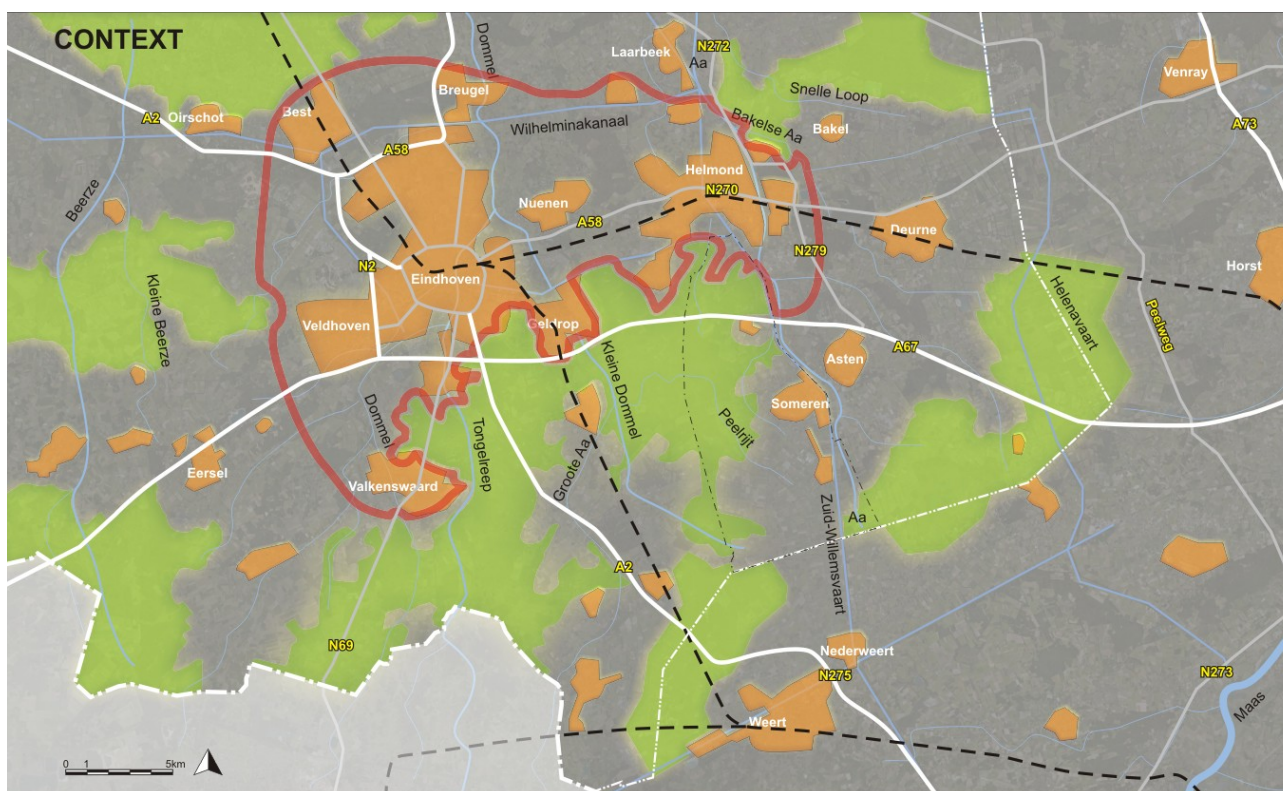
Ligging in de omgeving

Someren ligt ten zuiden van de stedelijke regio Eindhoven - Helmond. Door de snelweg A67 vindt Someren een goede verkeersaansluiting naar Limburg in het oosten en zuiden en de steden Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg in het noorden en westen.

Gemeente Someren en gemeente Asten zijn door hun nabije ligging en gemeenschappelijke geschiedenis nauw met elkaar verbonden en onderhouden hechte relaties op verschillende niveaus. Beide kernen liggen dan ook dicht bij elkaar en zijn alleen door het beekdal van de Aa en de Zuid-Willemsvaart van elkaar gescheiden.

De Strabrechtse Heide als groot samenhangend natuurgebied ligt voor een groot deel op het grondgebied van Someren en is mede bepalend voor de landschappelijke en natuurlijke waarden van het Somerense landschap. Verder naar het oosten ligt het natuurgebied van De Peel. De zuidoosthoek van Someren ligt in de invloedssfeer van dit bijzondere natuurgebied.

In de bijlage wordt in de analyse ingegaan op de kenmerken van de gemeente zoals de geomorfologische aspecten, cultuurhistorie, water, natuur, gebruik, waarden en kwetsbaarheden.

1. LEESWIJZER

Opbouw en leeswijzer

Dit beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van Someren is opgebouwd in 4 delen:

1. Indeling in landschappelijke eenheden, linten en clusters met een streefbeeld;
2. Ontwerprichtlijnen voor de verschillende landschappen, linten en clusters;
3. Landschapselementen;

BIJLAGE: Her en erkenning van de kernkwaliteiten van het buitengebied.

1. Indeling in landschappelijke eenheden, linten en clusters en het streefbeeld blz. 08 - 12

In dit deel van het beeldkwaliteitsplan wordt het landschap ingedeeld in 6 karakteristieke deelgebieden:

- Heide en bosgebieden
- Beekdalen
- Kampenlandschap
- Oudere heideontginningen
- Jongere heideontginningen
- Linten, knopen en clusters.

In een samenvattende kaart wordt het streefbeeld gepresenteerd voor het landschappelijk raamwerk voor het gehele buitengebied. Dit is geen gedetailleerde blauwdruk die als het ware 'programmatisch' wordt gerealiseerd, maar een perspectief voor de inrichting van het landelijk gebied die als inspiratiebron wordt gebruikt voor integrale landschapsontwikkeling op structuurniveau. Tevens vormt deze het kader voor het opstellen van de ontwerprichtlijnen ten aanzien van ontwikkelingen in de diverse deelgebieden.

2. Ontwerprichtlijnen voor ontwikkeling in de afzonderlijke deelgebieden blz. 14 - 46

In dit deel worden de ontwerprichtlijnen beschreven die initiatiefnemers in het gebied mee kunnen nemen bij de ontwikkeling van hun plannen. Enerzijds om op passende wijze te kunnen voldoen aan de in het bestemmingsplan gestelde eisen ten aanzien van landschappelijke inpassing, maar ook wanneer het niet verplicht is maar men graag invulling wil geven aan de wens om bij te dragen aan de kwaliteit van de eigen woon-, werk- en leefomgeving. De ontwerprichtlijnen bieden handvaten en ideeën voor:

- De structuur van het landschap
- De inrichting van het landschap
- De inrichting en inpassing van de kavel
- De bebouwing

3. Landschapselementen 48 - 57

In dit deel worden op beeldende wijze ideeën aangereikt voor middelen die bij kunnen dragen aan een herkenbaar en contrastrijk landschap.

BIJLAGE: Her- en erkenning van de kernkwaliteiten blz. 58 - 83

Dit deel van het beeldkwaliteitsplan beschrijft de basis waarop de kernkwaliteiten van het buitengebied kunnen worden benoemd en omvat een analyse van de ontstaansgeschiedenis van de duurzame lagen van de ondergrond, het landschap en het occupatiepatroon. Het landschap is immers niet zo maar door iemand verzonnen, maar heeft zijn oorsprong in de diepere ondergrond die in hoge mate bepaalt hoe het landschap zich aan ons toont. Deze analyse leidt tot twee samenvattende kaarten ten aanzien van kwaliteiten en aandachtsgebieden.

Leeswijzer voor de initiatiefnemer.

U woont of werkt in het buitengebied of bent anderszins geïnteresseerd en heeft plannen voor een ontwikkeling in het gebied. In bijgaand schema wordt u door dit beeldkwaliteitsplan geleid om uw initiatief van begin af aan op een zo kansrijk mogelijke wijze tot een plan te ontwikkelen.

U bent van plan om in het buitengebied een project te starten. Bijvoorbeeld om uw bedrijf uit te breiden, van functie te veranderen of een geheel nieuwe activiteit te ondernemen.

Raadpleeg in eerste instantie het bestemmingsplan buitengebied om te zien welke mogelijkheden en voorwaarden gelden ten aanzien van functie, gebruik en bebouwingsmogelijkheden voor het perceel dat u voor ogen heeft.

Het bestemmingsplan biedt ruimte maar stelt eisen aan een goede landschappelijke inpassing.

Het bestemmingsplan biedt ruimte en stelt geen nadere eisen aan een goede landschappelijke inpassing maar u wilt graag zelf met uw ontwikkeling bijdragen aan de kwaliteit van uw woon, werk en leefomgeving

In welk landschappelijk gebied ligt de kavel?

Op te zoeken op de kaart Gebiedsindeling

➤ blz. 11

Uw kavel ligt binnen een Heide- en Bosgebied

Gebiedskenmerken

➤ blz. 16

Uw kavel ligt binnen een Beekdal

Ontwerprichtlijnen voor landschap en kavel

➤ blz. 20

Ontwerprichtlijnen voor bebouwing

➤ blz. 22

Uw kavel ligt binnen het Kampenlandschap

Ontwerprichtlijnen voor landschap en kavel

➤ blz. 26

Ontwerprichtlijnen voor bebouwing

➤ blz. 28

Uw kavel ligt binnen een Oudere Heideontginning

Ontwerprichtlijnen voor landschap en kavel

➤ blz. 32

Ontwerprichtlijnen voor bebouwing

➤ blz. 34

Uw kavel ligt binnen een Jonge Heideontginning

Ontwerprichtlijnen voor landschap en kavel

➤ blz. 38

Ontwerprichtlijnen voor bebouwing

➤ blz. 40

Uw kavel ligt binnen een Lint, Knoop of Cluster

Algemene Ontwerprichtlijnen

➤ blz. 42

Kijk voor meer uitleg en inspiratie naar de veel voorkomende landschapselementen in het buitengebied

➤ blz. 48

Meer informatie en achtergronden over het u omringende landschap, zijn waarden en kwetsbaarheden vindt u in de analyse

➤ blz. 58 - 83

2. GEBIEDSINDELING

De wijze waarop het landschap zich aan ons toont wordt bepaald door haar verschijningsvorm maar ook door de wijze waarop het gebied wordt gebruikt.

De gebiedsindeling is daarom verbeeld in drie kaarten:

1. Gebiedsindeling gebruik

Toont de beleidmatig ingedeelde gebieden en geeft, samen met het bestemmingsplan, de mogelijkheden ten aanzien van functie, gebruik en bebouwing.

2. Gebiedsindeling landschap

Toont het landschappelijk kader voor het gehele buitengebied en is tevens uitgangspunt voor het opstellen van de ontwerprichtlijnen ten aanzien van ontwikkelingen in de diverse deelgebieden.

3. Streefbeeld

Biedt een perspectief voor de inrichting van het landelijk gebied die als inspiratiebron wordt gebruikt voor integrale landschapsontwikkeling op structuurniveau.

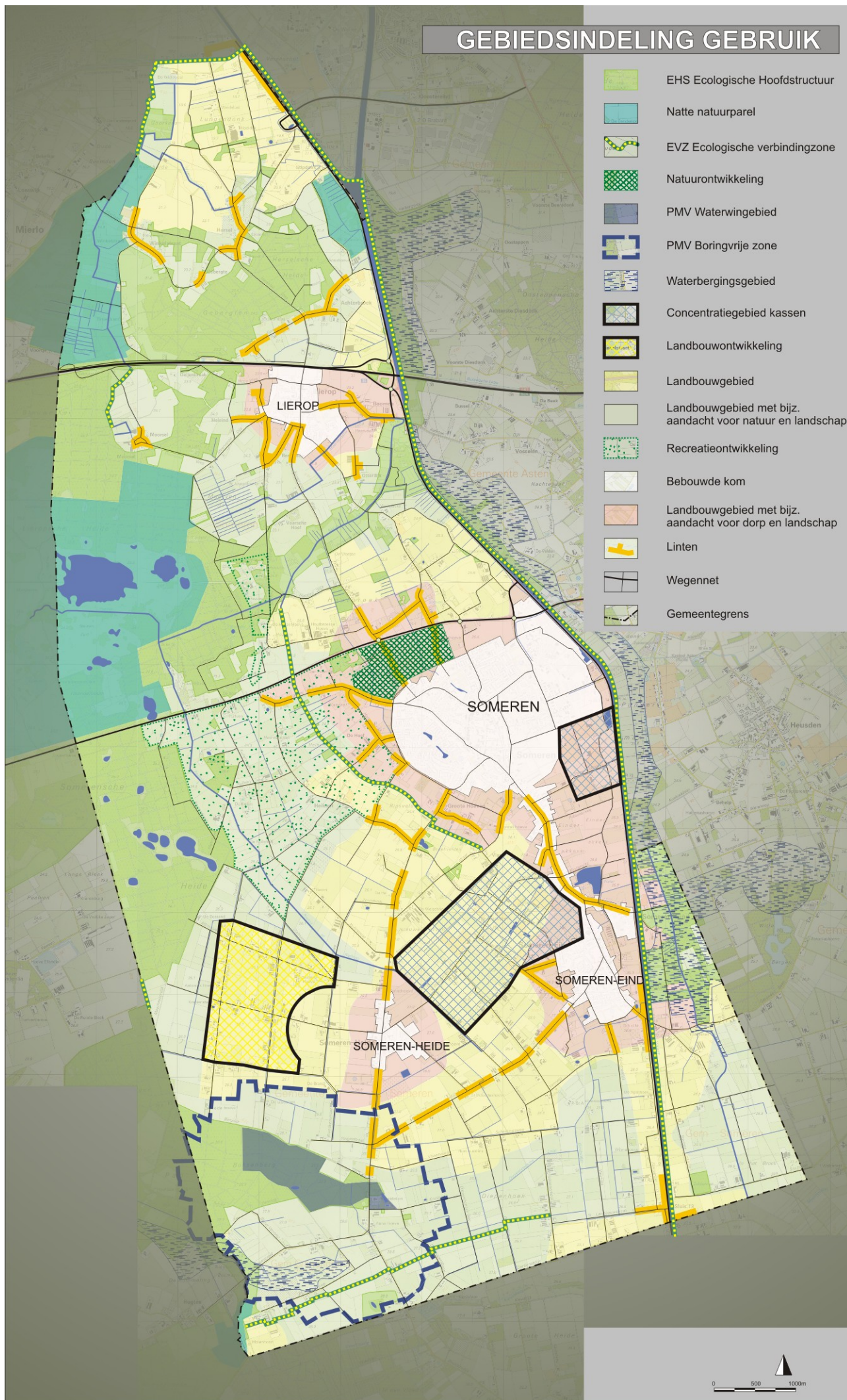
2.1 Gebiedsindeling gebruik

De kaart gebiedsindeling gebruik laat zien op welke wijze verschillende delen van het buitengebied hoofdzakelijk worden gebruikt. Uiteraard is er sprake van vaak gemengde functies, toch is nog altijd goed afleesbaar wat de hoofdfunctie van deze gebieden is. Deze kaart heeft geen sturende functie maar geldt meer als referentiekader. De functies en het bouwen worden immers in het bestemmingsplan geregeld.

De onderscheiden hoofdfuncties zijn:

- Agrarische functies met (glas)tuinbouw, intensieve veehouderij, grondgebonden (melk)veehouderij, landbouw, et cetera.
- Dorpen, dorpsranden en linten met woonfunctie, brede multifunctionele bedrijvigheid en recreatie.
- Recreatief gebruik in het landschap met intensieve dag- en verblijfsrecreatie maar ook extensieve dagrecreatie zoals wandelen in de natuur.
- Natuurgebieden met gebruiksrestricties voor andere functies en ecologische verbindingzones.
- Waterberging gebieden en het waterwingebied met gebruiksrestricties voor andere functies.

GEBIEDSINDELING GEBRUIK

2.2 Gebiedsindeling landschap

De kaart gebiedsindeling landschap is wel sturend voor dit beeldkwaliteitsplan. Zij vormt samen met het streefbeeld dat verderop is weergegeven de basis voor de ontwerprichtlijnen voor de inrichting van het landschap. Er worden 5 landschapstypen benoemd en op kaart geduid, zodat afgelezen kan worden in welk landschapstype een voorgenomen ontwikkeling plaatsvindt. De landschapstypen verwijzen vervolgens naar de voor dat type van belang zijnde ontwerprichtlijnen. Naast de vijf landschapstypen worden ook gebieden aangeduid als bebouwingslint, knoop of cluster in het buitengebied. Een belangrijk element van de kwaliteitbeleefbaarheid van het landschap vormt openheid. Die kwaliteit is niet exclusief voorbehouden aan een bepaald type landschap en is daarom als aparte aanduiding in het kaartbeeld opgenomen. De volgende landschapstypen worden onderscheiden:

Heide- en Boslandschap

Behoud, beheer en versterking van de natuur- en landschappelijke waarden staan in dit gebied voorop. Het omvormen van naaldbos naar gemengd loofbos of natte heide / veen is een mogelijkheid voor natuurontwikkeling. Hierbij moeten de cultuurhistorische waarden (padenstelsel) gewaarborgd blijven. Functioneel wordt over het algemeen alleen extensieve recreatie als gebruik toegestaan.

Beekdallandschap / Broekgebieden

Beekherstel, plaatselijke hermeandering, behoud van bestaande beekbegeleidende bosstructuren en aanleg van beekbegeleidende groenstructuren zoals elzensingeltjes haaks op de beek, natuurvriendelijke oevers en solitaire bomen of boomgroepen langs de beek om de waterloop in het landschap te kenmerken zijn gewenste verbeteringen voor het beekdallandschap. Ook het verschralen en vernatten van graslanden met extensief beheer is wenselijk in dit landschapsdeel.

Deze natte gebieden zijn niet voor bebouwing geschikt. Nieuwe bebouwing of uitbreiding van bestaande bebouwing wordt dan ook sterk afgeraden.

Kampenlandschap

Dit van oorsprong onregelmatige, kleinschalige en halfopen kampenlandschap heeft veel landschappelijke structuurelementen (zoals houtwallen, hagen, boomsingels, onregelmatige bosjes en beplanting op de erf-grenzen) verloren. De aanwezige bebouwing kan bij ontwikkelingen voor versterking van de kleinschaligheid zorgen door aanplant van groenstructuren (hagen, singels en houtwallen) op de kavelgrenzen en het achterliggende landschap. De bebouwing zou dan ook beter in het landschap ingepast zijn. Te grootschalige bebouwde ontwikkelingen passen echter niet in dit kleinschalige gebied. Door meer groenaanplant in het kampenlandschap kunnen ook de akkerzones als open gebieden beter herkenbaar zijn.

Deze oude akkers horen vrij van bebouwing en groen te blijven. Rond om de akker heen kan wel bebouwing met een groene inpassing voorkomen. Deze hoort niet te grootschalig te zijn.

Belangrijk voor het kampenlandschap is ook het behoud van de nog aanwezige steilrandjes tussen akkerpercelen.

Oudere Heideontginningen

Dit overgangslandschap tussen oude en jonge ontginningen is tot ongeveer 1910 ontgonnen. De landschappelijke lijnen zijn minder organisch dan die van het kampenlandschap en ook de schaal is iets groter. Maar ook in dit landschap hoort een rijke groenstructuur van houtwallen, lanen en bospercelen. Ontwikkelingen in deze ontginningen kunnen grootschaliger zijn dan in de oude landschappen, maar moeten begeleid worden door een stevige houtwallen of bosstroken.

Jongere Heideontginningen

Dit is het landschap van regelmatige en rechte lijnen in grootschalige gebieden. Structurerend in het landschap zijn de aanwezige boomlanen. Deze zouden nog versterkt kunnen worden. In het gebied zijn veel agrarische bedrijven aanwezig. Veel grootschalige bedrijven zouden door middel van voldoende erfbeplanting beter in het landschap worden ingepast. Omdat in dit gebied de bebouwing van grote afstand en vanuit het achterliggende landschap gezien kan worden, is landschappelijke inpassing van de bedrijfsachterkanten bijzonder belangrijk.

Linten, knopen en clusters

Dit zijn ontginningslijnen vanuit dorpen met een dichtere gegroeide bebouwingsstructuur. Bij kruispunten van linten kunnen clusters ontstaan, die mogelijk ruimte bieden voor kleinschalige ontwikkelingen.

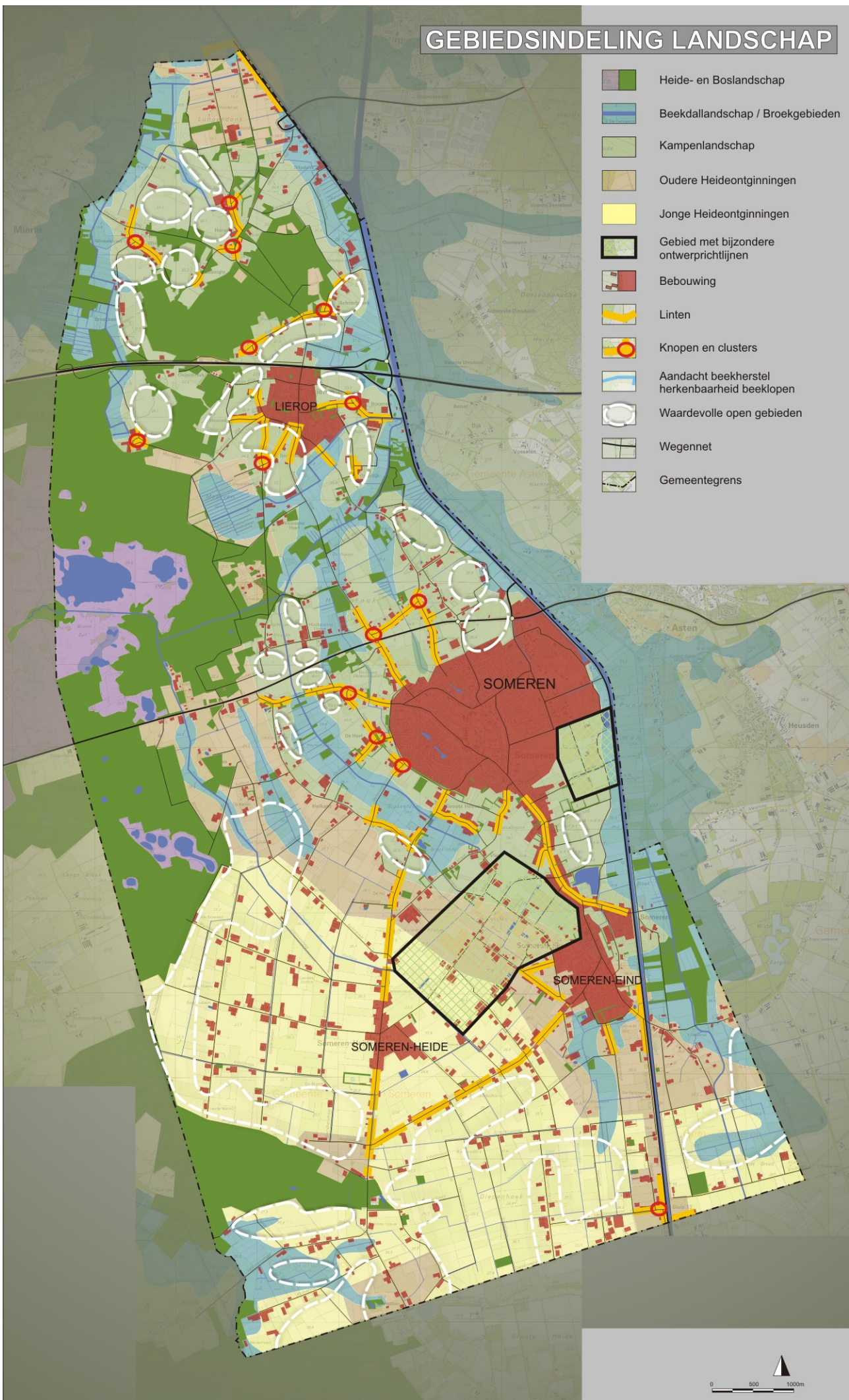
Openheid

Waardevolle open gebieden zijn vooral gebieden zonder bebouwing. De relatief kleinschalige oude akkers zijn geheel open. Hier moet ook de beplanting zeer zuinig en alleen in de randen worden toegepast.

In de weidse open gebieden in de jonge ontginningen kan wel beplanting voorkomen (zoals de versterkte lanenstructuur) maar het gebied mag niet dicht geplant worden. Voor de waarde van de openheid zijn de randen belangrijk. Vaak zijn het de achterkanten van agrarische bedrijven waar tegen aangekeken wordt. Deze achterkanten moeten een landschappelijk gezicht krijgen.

GEBIEDSINDELING LANDSCHAP

- Heide- en Boslandschap
- Beekdallandschap / Broekgebieden
- Kampenlandschap
- Oudere Heideontginningen
- Jonge Heideontginningen
- Gebied met bijzondere ontwerprichtlijnen
- Bebouwing
- Linten
- Knopen en clusters
- Aandacht beekherstel herkenbaarheid beeklopen
- Waardevolle open gebieden
- Wegennet
- Gemeentegrens

2.3 Streefbeeld

In het streefbeeld voor Someren moet worden gezocht naar een goede balans tussen de agrarische dynamiek binnen de gemeente en het behoud van de landschappelijke kwaliteiten en dragers. Rode en groene programmaonderdelen kunnen zowel kwalitatief als kwantitatief bijdragen aan de kwaliteit, diversiteit en belevingswaarde van het gebied mits ze op een samenhangende wijze in een ontwerp worden geïntegreerd.

Speerpunten voor de versterking van de landschapsstructuur:

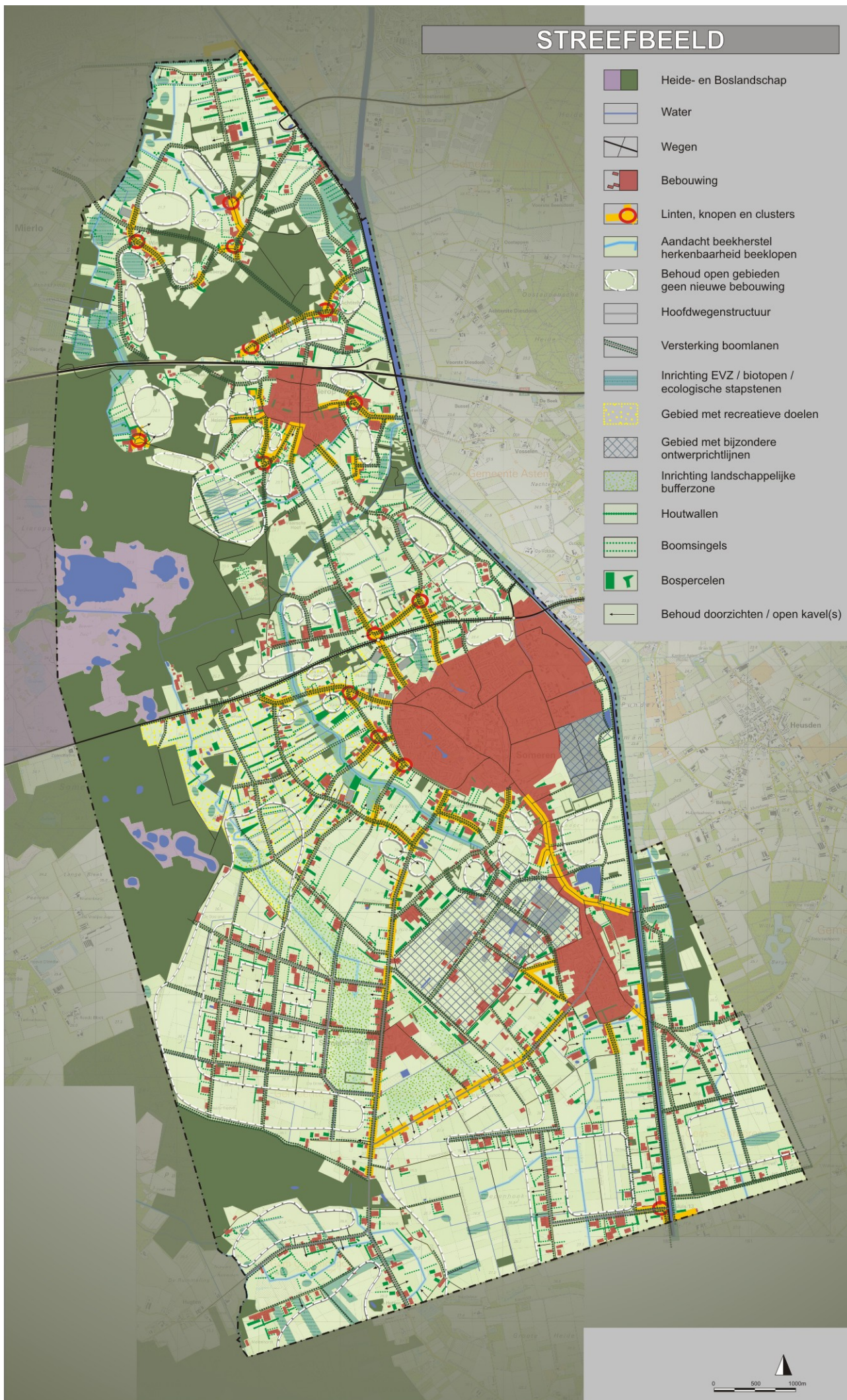
Voorop staat het leesbaar maken van de verschillende landschapstypen als resultaat van de ontstaansgeschiedenis van het gebied. Het gaat daarbij niet zozeer om het terugbrengen van vroegere tijden maar om een landschapsontwerp te waarborgen dat gebaseerd is op de duurzame onderliggende structuren, die het landschap door de eeuwen heen hebben gevormd. De speerpunten zijn:

- Bijzonder belangrijk wordt het behoud van de open gebieden waar geen nieuwe bebouwing of ontwikkeling geadviseerd wordt.
- Versterking van de lanenstructuur vooral in de jonge ontginningen.
- Inrichting / gebiedsvisies voor landschappelijke bufferzones.
- Inrichting / gebiedsvisies voor recreatielandschap.
- Glastuinbouwgebied met bijzondere ontwerprichtlijnen.
- Inrichting van ecologische verbindingzones en stapstenen van droge ecologische verbindingen.
- Programma voor beekherstel, hermeandering en herkenbaarheid van beken in het landschap.
- Onderzoek naar oude paden in het kader van gemeente Someren wandelgemeente (Kennedymars).

Algemene landschapsversterking:

De idee achter dit beeldkwaliteitsplan is dat het landschap als van nature in kwaliteit groeit door ontwikkelingen die voortvloeien uit de dynamiek in het gebied. Doordat initiatiefnemers tevens investeren in de landschappelijke inpassing van hun plannen en zodoende bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit, versterkt de kwaliteit en structuur van het landschap zich geleidelijk. Dit streefbeeld is dan ook geen blauwdruk met een tijdsplanning, maar biedt houvast voor een stapsgewijze ontwikkeling waarbij allerlei individuele inspanningen tezamen leiden tot een mooi en vooral herkenbaar landelijk gebied. In de ontwerprichtlijnen worden de specifiek landschappelijke kwaliteiten en de daarbij behorende (landschaps)elementen nader uitgewerkt.

STREEFBEELD

3. ONTWERPRICHTLIJNEN

3.1 Inleiding

Het bestemmingsplan 'Buitengebied' geeft aan welke gebruiksvormen en de daarbij behorende bebouwingmogelijkheden zijn toegestaan. Hierin worden ook de verplichte oppervlaktes (percentage van het bouwblok) voor landschappelijke inpassing geregeld. Deze zijn afhankelijk van de beleidsmatige indeling van de gemeente en het reconstructiegebied (extensiveringsgebied, verwevingsgebied en landbouwontwikkelingsgebied) waar de initiatieven liggen. In het bestemmingsplan zijn verder, voor zover van toepassing, per bestemming regels opgenomen ten aanzien van bebouwing. De bouwregels betreffen onder andere de maatvoering van bebouwing, de afstand van bebouwing tot de weg alsmede de afstanden tot (BOUW) perceelgrenzen. Het bestemmingsplan bepaalt dus wat kan en mag en stelt soms nadere eisen. Dit beeldkwaliteitsplan laat zien op welke wijze aan de eisen voor landschappelijke inpassing tegemoet kan worden gekomen, zodat de voorgenomen ontwikkelingen tevens bijdragen aan de kwaliteit van de omgeving.

De ontwerprichtlijnen bieden de initiatiefnemer hulp en handvaten om de vereiste landschappelijke inpassing op een in het landschap passende wijze uit te voeren. Het buitengebied van Someren is hiervoor onderverdeeld in vijf landschappelijke eenheden, de in alle landschappen aanwezige linten en clusters en gebieden met bijzondere ontwerprichtlijnen. Deze eenheden en gebieden zijn:

- Heide en Boslandschap - Beekdalen / Broekgebieden - Kampenlandschap met oude akkers - Oudere Heideontginningen - Jonge Heideontginningen	}	landschappelijke eenheden
- Stipdonk / Middelweg - Kerkendijk - Heikantstraat - Ruiter - Nieuwendijk - Someren - Eind west - Someren - Eind zuid - Heieind - Otterdijk	}	linten
- Hersel / Eindje - Winkelstraat / Veldweg - Kerkenhuis / Achterbroek - Moorsel - Vaarsehoefweg / Berkeindje - Boomen - Someren noord - Vaarselstraat - De Hoof - Loovebaan / Dellerweg - Sluis XIII - Dooleggersbaan / Nederweertseweg	}	linten, knopen en clusters
- Glastuinbouwgebied Ploegstraat		gebied met nadere ontwerpdracht

In de ontwerprichtlijnen worden de kwaliteiten en specifieke kenmerken van de vijf landschappen beschreven en wordt aangegeven wat de meest passende inrichtingsvormen zijn per beschreven landschap of gebied. Daarbij gelden de volgende kenmerken:

- passende vormen voor bouwvlakken (langwerpig, compact, streng geometrisch of een meer ongedwongen vorm);
- de onderlinge ordening van de bebouwing (geschakeld, streng parallel, achter elkaar of in een ongedwongen onderlinge relatie);
- vormen van beplanting (bosjes, houtwallen, heggen en hagen, boomsingels);
- soorten planten (inheemse bomen en struiken passend bij de ondergrond).

Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan.

Ontwikkelingsmogelijkheden Gebruik	Heide- en Boslandschap	Beekdalen / Broekgebieden	Kampenland- schap met oude akkers	Oudere Heideontgin- ningen	Jonge Heide- ontginningen	Linten en clusters	Bijzondere gebieden
Agrarische bedrij- vigheid							
Intensieve Veehou- derij			Tot max 1,5ha bouwblok	Tot 1,5ha bouwblok	Tot 1,5ha bouwblok (LOG tot 2,5ha)		
Weide / Hooiland							
Vollegrondstuin- bouw							
Glastuinbouw							
Verbrede land- bouw / nevenactivi- teit							
Niet agrarische bedrijvigheid							
Agrarisch gerela- teerd							Glastuinbouw gerelateerd
Kleinschalig am- bachtelijk							
Bedrijf aan huis							
Zorg							
Wonen							
Ruimte voor ruimte- woning / Burgerwo- ning							
Woningsplitsing							
Tijdelijke woonzorg							
Landgoed							
Recreatie							
Verblijfsrecreatie							
Recreatieve poorten (informatie, restau- ratie, parkeren...)							
Intensieve dagrecre- atie (golfterrein...)							
Extensieve dagre- creatie (padenstelsel, pleis- terplaats, bosspel- plek)							

Ontwikkelingsmogelijkheden per landschappelijk gebied gebaseerd op de Structuurvisie buitengebied januari 2010

Niet geschikt

Beperkt geschikt

Goed geschikt

HEIDE- EN BOSGEBIEDEN

De ontwerprichtlijnen zijn geen blauwdruk waaraan afgelezen kan worden hoe elke ontwikkeling precies moet worden vormgegeven. Dat is immers afhankelijk van de ontwikkeling zelf en de precieze locatie en omstandigheden. De richtlijnen zijn bedoeld om ingrediënten aan te bieden waarmee de voorgestane ontwikkeling tezamen met een goede landschappelijke inpassing tot een integraal ontwerp kunnen worden samengebracht waardoor voldaan kan worden aan de in het bestemmingsplan gestelde eisen. De ontwerprichtlijnen vormen het toetsingskader voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Per landschapstype / landschapsgebied hoort een uitsnede van het streefbeeld waarop de hoofdstructuren en elementen vanuit landschapsversterking herkenbaar zijn weergegeven.

3.2 Ontwerprichtlijnen Heide- en Bosgebieden

Gebiedskenmerken:

De uitgestrekte natte en droge Heidegebieden met een aantal grote vennen als enclaves in de bossen van Someren zijn een landschapstype waar natuurwaarden en het beheer hiervan voorop staan. Transformatie van naaldbos naar gemengd loofbos is gewenst, heide of stuifzandgebieden behoren tot de mogelijkheden. Hierbij moeten de cultuurhistorische waarden (grafheuvels, padenstelsel van zandpaden, etc.) gewaarborgd blijven.

Het Rondvenneke is een zeldzaam voorbeeld van een Pingo-ruïne (relatief kleine laagte met open water en een bijzondere verlandingsvegetatie omgeven van een lage randwal). Hier zou natuurontwikkeling verstorend kunnen werken.

Functioneel:

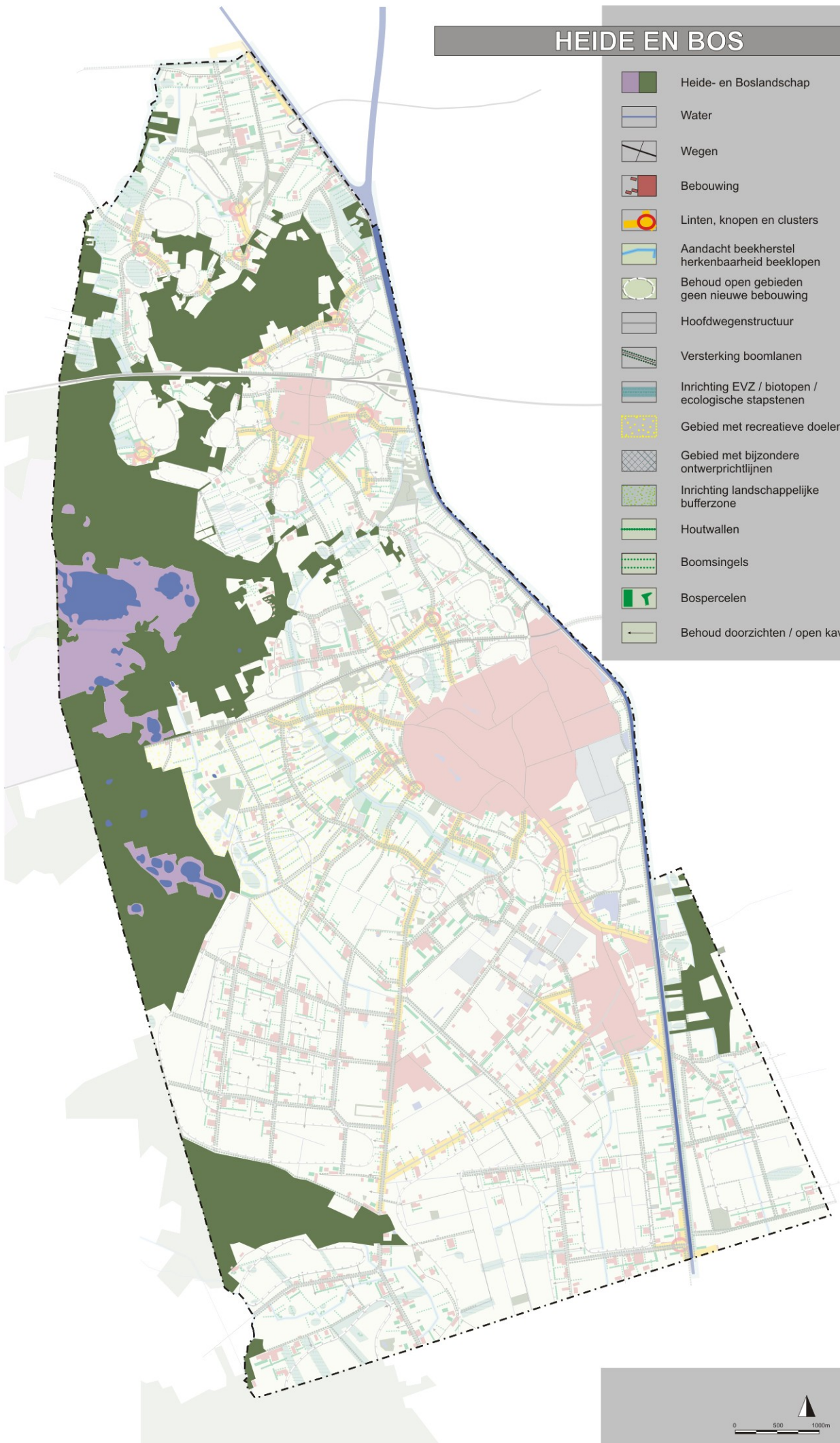
- Natuurbeheer en natuurontwikkeling zoals het afgraven van vegetatie voor stuifzandgebieden of het uitgraven van verlande vennen zijn maatregelen met risico voor aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden.
- Extensieve dagrecreatie (wandelen, fietsen, paardrijden) past goed in dit landschap. Toegankelijkheid en parkeercapaciteit worden voldoende geacht. Toegangsroutes voor langzaam verkeer zouden eventueel via oude werk- kerkenpaden kunnen worden geleid.
- Toename van bebouwing is min of meer uitgesloten.

Ontwerprichtlijnen:

Omdat in dit landschapsdeel geen of nauwelijks nieuwe bebouwing of uitbreiding van bestaande bebouwing is toegestaan worden hiervoor geen ontwerprichtlijnen opgesteld.

HEIDE EN BOS

- Heide- en Boslandschap
- Water
- Wegen
- Bebouwing
- Linten, knopen en clusters
- Aandacht beekherstel
herkenbaarheid beeklopen
- Behoud open gebieden
geen nieuwe bebouwing
- Hoofdwegenstructuur
- Versterking boomlanen
- Inrichting EVZ / biotopen /
ecologische stapstenen
- Gebied met recreatieve doelen
- Gebied met bijzondere
ontwerprichtlijnen
- Inrichting landschappelijke
bufferzone
- Houtwallen
- Boomsingels
- Bospercelen
- Behoud doorzichten / open kavel(s)

3.3 Ontwerprichtlijnen Beekdalen

Gebiedskenmerken:

Het Beekdallandschap / de Broekgebieden zijn laag gelegen, natte en kleinschalige landschappen. Omdat de beekdalen gevoelig zijn voor hoog water, zijn deze gebieden van oudsher minder voor bebouwing geschikt.

De meeste beken in de gemeente Someren zijn tot rechte sloten en watergangen gegraven. In tegenstelling tot vroeger komt ook nog maar weinig beplanting voor. Wel zijn nog veel beekbegeleidende bosstructuren aanwezig.

Functioneel:

- Gronden van het beekdal zijn idealiter als hooi- en weideland in gebruik;
- In het gebied van de beekdal komt maar incidenteel agrarische bebouwing voor. Uitbreidingen van bestaande (agrarische) bedrijven naar mogelijkheid voorkomen;
- Functiewijzigingen van bestaande agrarische bedrijven of verbreding naar kleinschalige bedrijvigheid (ambachtelijk, bedrijf aan huis of met kleinschalige zorgfunctie) is passend, waarbij voorzichtigheid is geboden met toename van bebouwing;
- Ruimte-voor-ruimte woningen moeten binnen de aangewezen linten en clusters worden gebouwd;
- Vanuit de structuurvisie buitengebied is de ontwikkeling van een landgoed passend, waarbij de positionering van de bebouwing bepalend is.

BEEKDALLANDSCHAP

- Heide- en Boslandschap
- Water
- Wegen
- Bebouwing
- Linten, knopen en clusters
- Aandacht beekherstel
herkenbaarheid beeklopen
- Behoud open gebieden
geen nieuwe bebouwing
- Hoofdwegenstructuur
- Versterking boomlanen
- Inrichting EVZ / biotopen /
ecologische stapstenen
- Gebied met recreatieve doelen
- Gebied met bijzondere
ontwerprichtlijnen
- Inrichting landschappelijke
bufferzone
- Houtwallen
- Boomsingels
- Bospercelen
- Behoud doorzichten / open kavel(s)

Richtlijnen structuur van het landschap:

- Bescherm en respecteer de natte natuurparels en hun attentiegebied;
- Houd beekdalen zo veel mogelijk vrij van bebouwing;
- Herstel rechtgetrokken beken met plaatselijke hermeandering en inrichting van natuurvriendelijke oevers;
- Plaatselijk kunnen graslanden extensief beheerd worden (minder waterafvoer en geen bemesting);
- Inrichten van ecologische verbindingzones (de Kleine Aa, Vliet- en Goorloop);
- Beekbegeleidende beplanting middels solitaire bomen of kleine boomgroepen in de lengte van de beek, bosstroken en boomsingels van elzen of (knot)wilgen haaks op de beek zorgen voor een herkenbaar landschap.

Richtlijnen inrichting van het landschap:

- Behoud en versterk de lanenstructuur (stimuleer het planten van laanbomen bij bedrijfsinritten);
- Inrichting van kleinschalige biotopen (bospercelen, poeltjes, natuurvriendelijke oevers langs sloten, natuurvriendelijke inrichting van regenwater retentievijvers, bloem- en kruidenrijke perceelsranden door extensief beheer).

Richtlijnen inrichting en inpassing Kavel:

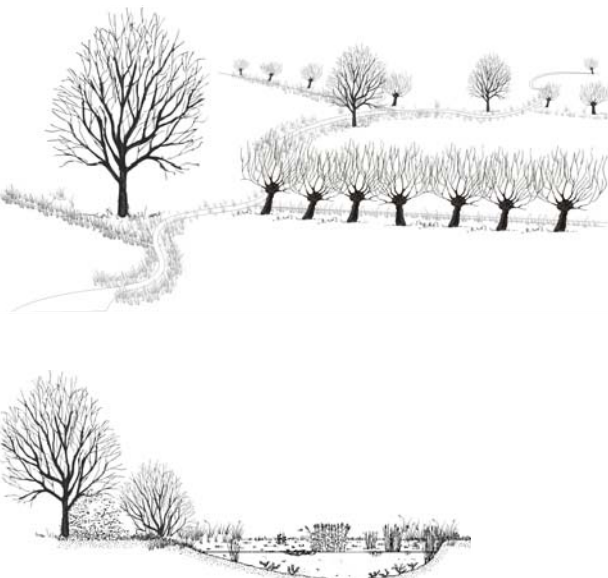
“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

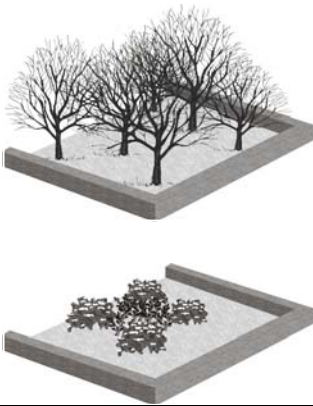
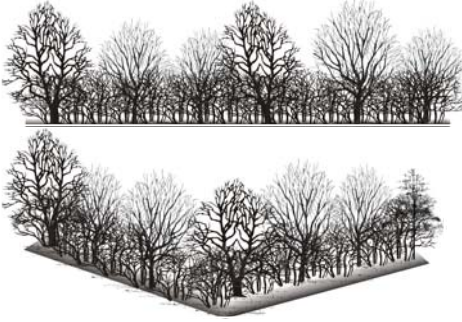
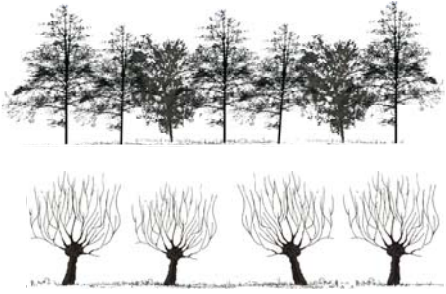
Kavelinrichting / oriëntatie:

- Het bouwvlak moet in de bestaande kavelstructuur passen.
- Bouwblokken zijn bij voorkeur dieper dan breed (breedte - lengte - verhouding van 1: 1,5).
- Nieuwe bebouwing of uitbreiding van bestaande bebouwing wordt dan ook sterk afgeraden.
- Let wel op voldoende afstand van de bebouwing naar de beek. Het beekdal zo veel mogelijk vrij houden, ook vanuit het perspectief van waterbeheer; Erven/bedrijven hebben maximaal één inrit, behalve als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.
- Zorg voor een tuinachtige sfeer aan de voorkant van het erf (tuin en woning).
- Minder bestraat oppervlak door optimale logistieke indeling van het bedrijf zorgt voor een groene en natuurlijke uitstraling van het bedrijf.
- Silo's en andere installaties kunnen beter niet aan de voorkant van het erf staan (aan de achterkant of geïntegreerd in de bebouwing heeft de voorkeur).
- Bedrijfsbebouwing is naar voorkeur in de lengte georiënteerd (haaks op de weg).

Beplanting:

- Voortuin (boerentuin) met haag;
- Dichte houtwal of bosstrook aan de zij- en achterkant van het bouwblok;
- Transparante boomsingels haaks op de beek op afstand van de bebouwing.

Landschapselement	Verbeelding	Plantenkeuze
Hermeandering en beekherstel Natuurvriendelijke inrichting van oevers Beekbegeleidende beplanting langs of haaks op de waterloop Poeltjes zonder verbinding tot de beek		Wilg, Els, Eik, Es Rietkragen Bloemrijke oevergemeenschappen Spontaan flora (alleen inrichten biotoop en extensief beheer, vegetatie ontwikkelt zich vanzelf) Bij beplanting uitsluitend inheemse loofbomen en -struiken gebruiken!

Groenelement	Verbeelding	Inheemse Plantenkeuze
Voortuin met landelijk karakter Gras met boomgaarden (Gesneden) haag (50cm breed 1,20m hoog) Boerentuin		Wilg, Els, Eik, Linde Esdoorn, Meidoorn, Sleedoorn Stokroos, Zonnebloem, Monnikskap, Vrouwenmantel, Akelei, Aster, Klokjesbloem, Vergeet-mij-niet, Helmbloem, Ridderspoor, Anjer, Ooievaarsbek, Pioenroos, Klapproos, Vlambloem, Lis, Margriet, Hosta, Hortensia
Achter- en zij-kanten Bosstroken (10m breed) Dichtere bosjes en struweel Natuurvriendelijke inrichting van oevers		Elzen, Wilgen, Eiken, Essen Wilgen-Elzenbos Rietkragen Bloemrijke oevergemeenschappen Rode Kornoelje, Sporkehout, Geoorde Wilg, Gelderse Roos
Haaks op de beek Boomsingels Natuurvriendelijke inrichting van sloten en greppels		(Knot)wilgen, Elzen Rietkragen Bloemrijke oevergemeenschappen Rode Kornoelje, Sporkehout, Geoorde Wilg, Gelderse Roos

Richtlijnen Bebouwing:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Algemeen

- Bebouwing staat op enige afstand van de weg.
- Haakse en evenwijdige opstelling van de woning zijn beide mogelijk.
- Ordening en onderlinge samenhang van bebouwing in de richting van de kavel.

(Agrarische) bedrijfsbebouwing

- Indien nieuwe bebouwing mogelijk is, plaats deze duidelijk op afstand van de beek.
- Indien nieuwe bebouwing mogelijk is en een oude boerderij aanwezig, plaats de nieuwe bebouwing duidelijk hierachter, zodat deze qua plaatsing en sfeer aan de oude boerderij ondergeschikt is.
- Stallen staan haaks op de weg (afwijkingen zijn in bijzondere gevallen mogelijk).
- Bouwvorm is langwerpig en eenvoudig.

Voorzieningen

- Integreer luchtwassers en andere voorzieningen zoveel mogelijk in de bebouwing.
- Ook Silo's (sleuf-, toren- en voedersilo's) beter in de bebouwing integreren of mogelijk tussen de bebouwing plaatsen.
- Mestsilo's / vergistinginstallaties dienen enigszins aan het zicht te worden onttrokken.
- Weegbruggen en bijhorende kleine weeghuisjes zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt aan woning.
- Voerplaten aan de achter- of zijkant van het bedrijf begeleiden door beplanting.
- Overige installaties en bijgebouwen zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt of liever nog geïntegreerd in hoofdgebouwen. Eenvoud en ordening van minder losse bebouwing en installatie-elementen geven het erf een rustigere uitstraling.

Detailering

- Pas een ingetogen en eenvoudige architectuur toe. Bijzonder ontworpen bebouwing mag, mits het passend is binnen het landschap (hiervoor is bijzonder overleg met de gemeente noodzakelijk).
- Zadeldak in de lengte van de bebouwing.
- De hellingshoek van het dak dient tussen de 20 en 45 graden te liggen.

Kleurgebruik / Materialen

- Daken donkergrijs en gevels in gedekte natuurlijke kleuren of aardetinten. De kleurstelling van de bebouwing is belangrijker dan het materiaal en moet op elkaar afgestemd zijn (gebruik weinig verschillende kleuren).
- Steen, hout en damwandprofielen, et cetera in gedekte, natuurlijke kleuren en tinten.
- Toepassing van zonne-energie opwekkende technologieën / warmtecollectoren behoren tot de mogelijkheden.

Voorbeeld landschappelijke inpassing

Bestaande situatie

Situatie na uitbreiding en landschappelijke inpassing

3.4 Ontwerprichtlijnen Kampenlandschap

Gebiedskenmerken:

Het Kampenlandschap heeft een onregelmatige en kleinschalige structuur. Hoewel het gebied nu een relatief open karakter heeft, horen van oorsprong groenstructuren (singels, houtwallen en onregelmatige bosjes) op de kavelgrenzen en het achterliggende landschap. Hierbij is niet het doel om oude landschappen geheel “terug te brengen” maar het eigen karakter van het gebied te versterken en de ruimtelijke schaal te verkleinen. In dit gebied is veel bebouwing aanwezig. Deze kan door middel van groenstructuren veel beter in het landschap worden ingepast. Grootschalige bedrijven zijn moeilijk inpasbaar in deze kleinschalige landschapsstructuur.

Oude akkers (bolle akkertjes, grotere akkerzones) zijn onderdelen van het kampenlandschap als hoger en droger gelegen open vruchtbare akkergebieden. Deze oude akkers horen vrij van bebouwing en groen te blijven. In de randzones kan er bebouwing met een groene inpassing voorkomen. Waardevol en kwetsbaar zijn de hier voorkomende steilrandjes.

Functioneel:

- Het oudste ontgonnen gebied voor met name landbouw. Veel (kleinschalige) verschillende agrarische bedrijven zijn in verspreide ligging soms geclusterd. Uitbreiding van bedrijven is passend mits de kleinschaligheid van het landschap behouden blijft en voldoende maatregelen voor landschappelijke inpassing genomen worden.
- Verbrede landbouw, zorgfuncties, recreatie passen functioneel in dit landschap.
- Functiewijzigingen van bestaande agrarische bedrijven of verbreding naar kleinschalige bedrijvigheid (ambachtelijk, bedrijf aan huis of met kleinschalige zorgfunctie) zijn passend.
- Functiewijziging naar agrarisch gerelateerde bedrijvigheid is in beperkte maat mogelijk mits passend in de kleinschaligheid van het landschap en passend bij de infrastructurele capaciteit (breedte van de wegen in verhouding tot de te verwachten verkeersintensiteit).
- Ruimte-voor-ruimte woningen moeten binnen de aangewezen linten en clusters worden gebouwd.

KAMPENLANDSCHAP

- Heide- en Boslandschap
- Water
- Wegen
- Bebouwing
- Linten, knopen en clusters
- Aandacht beekherstel herkenbaarheid beeklopen
- Behoud open gebieden geen nieuwe bebouwing
- Hoofdwegenstructuur
- Versterking boomlanen
- Inrichting EVZ / biotopen / ecologische stapstenen
- Gebied met recreatieve doelen
- Gebied met bijzondere ontwerprichtlijnen
- Inrichting landschappelijke bufferzone
- Houtwallen
- Boomsingels
- Bospercelen
- Behoud doorzichten / open kavel(s)

Richtlijnen structuur van het landschap:

- Waardeer en bescherm de cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle oude akkergebieden;
- Behoud de nog aanwezige steilrandjes in de akkergebieden en ploeg er niet overheen.
- Behoud en versterk de lanen en singels langs wegen.
- Versterking van de kleinschaligheid van het landschap door het verbinden van bestaande groenstructuren met nieuwe van landschappelijke elementen als kleinschalige bosjes, houtwallen, boomgaarden (fruit / eiken), lagere heggen, solitaire bomen.
- Behoud en herstel oude werk- en kerkenpaden met extensief onderhouden, kruiden- en bloemrijke bermen.

Richtlijnen inrichting van het landschap:

- Versterk de kleinschaligheid door landschappelijke elementen op erf- en perceelsgrenzen (houtwallen, singels, kruidenberm) te planten en sluit hierbij aan op al bestaande groenstructuren. Dat verrijkt het landschap.
- Inpassen van de achterkanten van de bedrijven met kleine bosjes of boomgroepen (gebruikmaken van “overhoeken”). Vaak liggen bedrijven ‘bloot’ in het landschap en zijn van veraf zichtbaar.
- Zijkanten begeleiden met boomgaarden, houtwallen of vrij groeiende hagen.
- Inrichting van kleinschalige biotopen (solitaire bomen, inheemse bessenstruiken en (wilde) fruitbomen voor bijen en vogels, natuurvriendelijke oevers langs sloten, bloem- en kruidenrijke perceelsranden door extensief beheer).

Richtlijnen inrichting en inpassing Kavel:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Kavelinrichting / oriëntatie:

- Het bouwvlak moet in de bestaande kavelstructuur passen.
- Bouwblokken zijn afhankelijk van de bestaande kavelstructuur en zijn bij voorkeur onregelmatig van vorm en bij voorkeur dieper dan breed (volg de onregelmatige bestaande structuur).
- Erven hebben maximaal één inrit (versterk de laanbeplanting waar mogelijk, stimuleer het planten van laanbomen), behalve als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.
- Zorg voor een tuinachtige sfeer aan de voorkant van het erf (tuin en woning).
- Minder bestraat oppervlak door optimale logistieke indeling van het bedrijf zorgt voor een groene en natuurlijke uitstraling van het bedrijf.
- Bedrijfsbebouwing is bij voorkeur in de lengte georiënteerd (haaks op de weg).

Beplanting:

- Voortuin met lagere gesneden haag (niet hoger dan 1,20 m) heeft naar voorkeur het karakter van een traditionele boerentuin (geen coniferen, laurierkersen en/of andere exotische planten).
- Een grote boom of een groep van drie (Eik, Linde, Es, Walnoot, (Paarde)kastanje) op veilige afstand van de woning (mogelijk op de erfgrens als markering hiervan).
- Gedeelte van de tuin als fruitgaarden of eikengaarden (bomen in onregelmatige afstand op gras).
- Gesneden haag van de voortuin gaat in de achtertuin over naar een vrij groeiende haag, heg, houtwal of boomsingel.
- Dichte houtwal of onregelmatige bosperceeltjes aan de achterkant van het bouwblok.

Landschapselement	Verbeelding	Plantenkeuze
Behoud openheid oude akkers		Eiken, Es, Beuk, Haagbeuk, Esdoorn, Walnoot, Linde Spontaan flora (alleen inrichten biotoop en extensief beheer, vegetatie ontwikkelt zich vanzelf) Bij beplanting uitsluitend inheemse loofbomen en -struiken gebruiken!
Behoud steilrandjes		
Lanen en Singels		
Bloem- en kruidenrijke perceelsranden of bermen		

Groenelement	Verbeelding	Inheemse Plantenkeuze
Voortuin met landelijk karakter Solitaire boomgroep van 3 tot 5 bomen Gesneden haag Perk met oude boerenplanten Gras met / zonder bomen		Eik, Linde, Es, Walnoot, Paardenkastanje en Tamme Kastanje Beuk, Haagbeuk, Veldesdoorn Aandacht voor oude boerentuinplanten (Stokroos, Zonnebloem, Monnikskap, Vrouwenmantel, Akelei, Aster, Klokjesbloem, Vergeet-mij-niet, Helmbloem, Ridderspoor, Anjer, Ooievaarsbek, Pioenroos, Klapproos, Vlambloem, Lis, Margriet, Hosta, Hortensia)
Zijkant Fruit-boomgaarden (bij voorkeur hoogstam) Vrij groeiende haag		Appel, Kers, Peer, Pruim, Kwee, Noten, Eiken Bessenstruiken (Mispel, Aalbessen, Kruisbessen), Hazelnoot, Sleetdoorn, Meidoorn, Vlier, Wilde Roos, inheemse Vogelkers
Achterkant Houtwallen Bospercelen		Eiken-, Berken-, Beukenbos met Zoete Kers én struiken zoals vrij groeiende haag (Knotwilgen, Elzen, Eiken)

Richtlijnen Bebouwing:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Algemeen

- Bebouwing staat op enige afstand van de weg.
- Pas geen rooilijn toe maar laat de bebouwing enigszins verspringen ten opzichte van de burens.
- Haakse en evenwijdige opstelling van bebouwing (woning) naar de straat is mogelijk, het liefst alternerend (dan weer haaks, dan weer evenwijdig).
- Nieuwe bebouwing mag in volume niet groter zijn dan de bestaande beeldbepalende bebouwing.
- Boerderijachtige opzet van het erf heeft de voorkeur met een duidelijk onderscheid tussen hoofd en bijgebouwen en een goede onderlinge samenhang.

(Agrarische) bedrijfsbebouwing

- Indien nieuwe bebouwing mogelijk is en een oude boerderij aanwezig, plaats de nieuwe bebouwing duidelijk hierachter, zodat deze qua plaatsing en sfeer aan de oude boerderij ondergeschikt is.
- Stallen staan haaks op de weg (afwijkingen zijn in bijzondere gevallen mogelijk).
- Bouwvorm is langwerpig en eenvoudig.

Voorzieningen

- Integreer luchtwassers en andere voorzieningen zoveel mogelijk in de bebouwing.
- Ook Silo's (sleuf-, toren- en voedersilo's) beter in de bebouwing integreren of mogelijk tussen de bebouwing plaatsen.
- Mestsilo's / vergistinginstallaties dienen enigszins aan het zicht onttrokken te worden.
- Weegbruggen en bijhorende kleine weeghuisjes zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt aan woning.
- Voerplaten aan de achter- of zijkant van het bedrijf worden door beplanting begeleid.
- Overige installaties en bijgebouwen zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt en naar mogelijkheid geïntegreerd in hoofdgebouwen. Eenvoud en ordening van minder losse bebouwing en installatie-elementen geven het erf een rustigere uitstraling.

Detailering

- Pas een ingetogen en eenvoudige architectuur toe. Bijzonder ontworpen bebouwing mag, mits het passend is binnen het landschap (hiervoor is bijzonder overleg met de gemeente noodzakelijk).
- Zadeldak in de lengte van de bebouwing.
- De hellingshoek van het dak dient tussen de 20 en 45 graden te liggen.

Kleurgebruik / Materialen

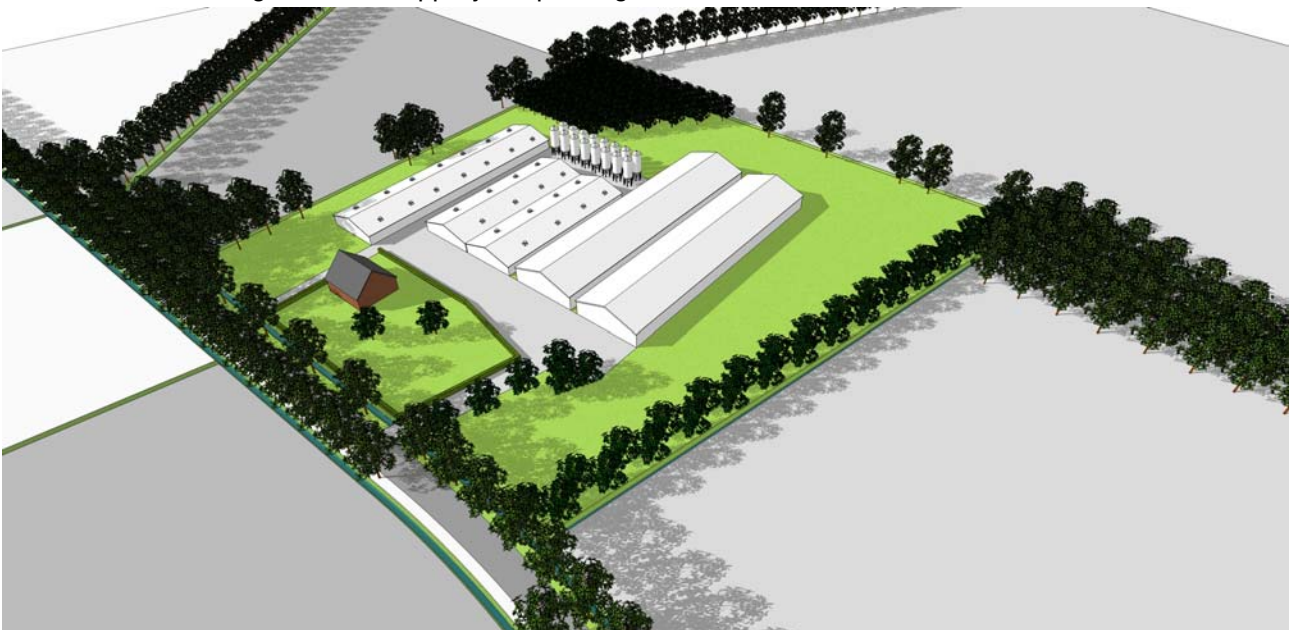
- Daken donker grijs en gevels in gedekte natuurlijke kleuren of aardetinten. De kleurstelling van de bebouwing is belangrijker dan het materiaal en moet op elkaar afgestemd zijn (gebruik weinig verschillende kleuren).
- Steen, hout en damwandprofielen, et cetera, in gedekte, natuurlijke kleuren en tinten.
- Toepassing van zonne-energie opwekkende technologieën / warmtecollectoren behoren tot de mogelijkheden.

Voorbeeld landschappelijke inpassing

Bestaande situatie

Situatie na uitbreiding en landschappelijke inpassing

3.5 Ontwerprichtlijnen Oudere Heideontginningen

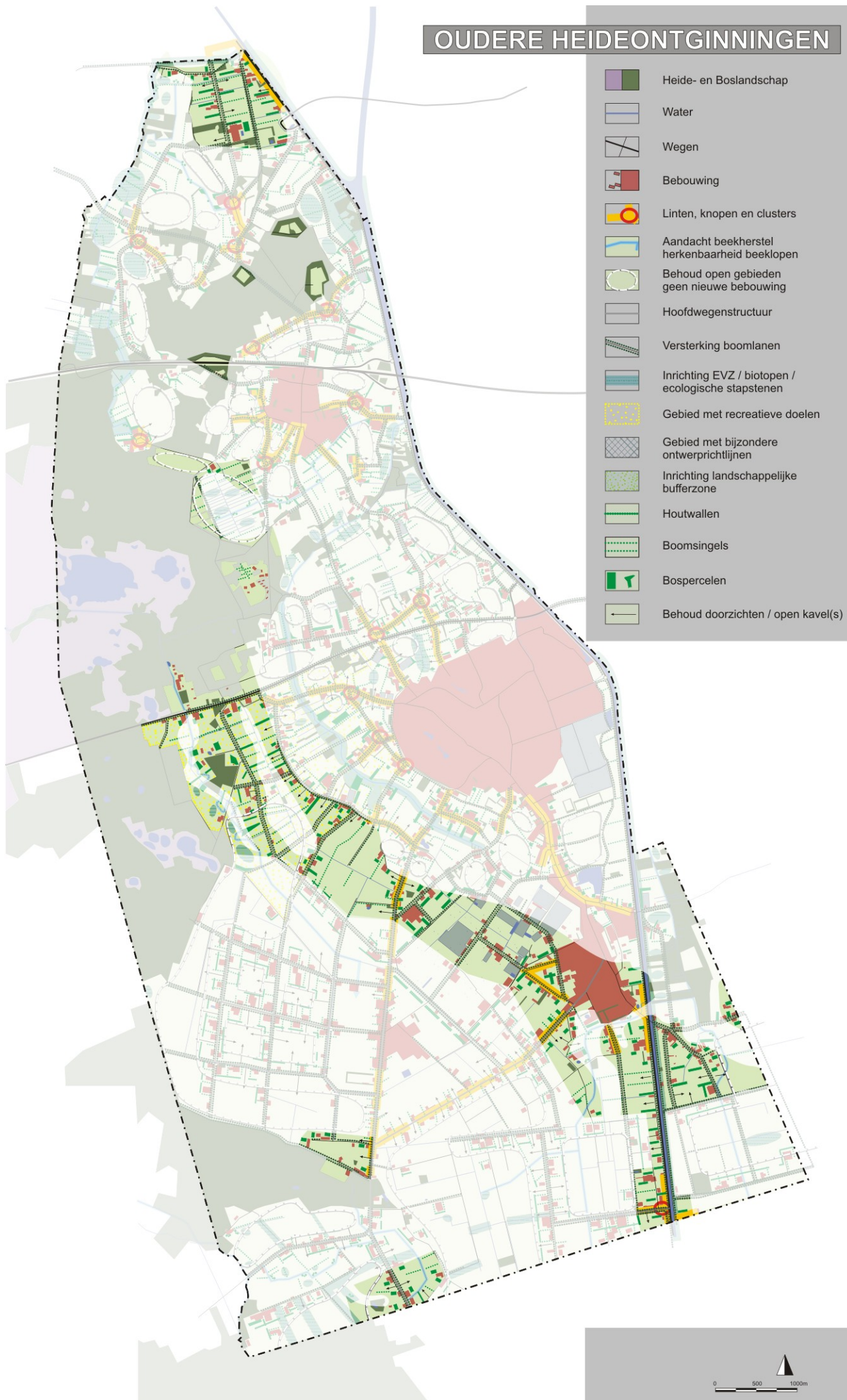
Gebiedskenmerken:

De Oudere Heideontginningen kunnen als een overgangslandschap tussen oude en jonge ontginningen gezien worden. Deze gebieden zijn rond de eeuwwisseling 19^e - 20^e eeuw ontgonnen in de vooruitstrevende pioniersgeest van die tijd. De landschappelijke lijnen zijn minder organisch dan die van het kampenland-schap en ook de schaal is iets groter. Maar dit landschap heeft een duidelijk minder grootschalig en weids karakter met rechte ontginningslijnen als de Jonge Heideontginningen. Rijke groenstructuren van houtwal-len, lanen en bospercelen kenmerken de Oude Heideontginningen.

Functioneel:

- De Oudere Heidegebieden zijn de meest multifunctionele gebieden;
- Land- en tuinbouw, veehouderij, agrarisch gerelateerde bedrijven, maar ook verbrede landbouw, zorg-functies, recreatie en natuurontwikkeling passen functioneel in dit landschap;
- Functiewijzigingen van bestaande agrarische bedrijven of verbreding naar kleinschalige bedrijvigheid (ambachtelijk, bedrijf aan huis of met kleinschalige zorgfunctie, agrarisch gerelateerd) zijn passend;
- Ruimte voor ruimtewoningen moeten binnen de aangewezen linten en clusters worden gebouwd.

OUDERE HEIDEONTGINNINGEN

OUDERE HEIDEONTGINNINGEN

Richtlijnen structuur van het landschap:

- Behoud en herstel van de landschappelijke schaal (aanleg van bospercelen voor een sterke ruimtelijke structuur).
- Behoud en versterking lanenstructuur (inrichting van alle het gebied structurerende wegen met bomen aan beide zijden).
- Behoud en herstel van onregelmatige landschappelijke lijnen.
- Bevorderen en versterken van natuurwaarden met name in de overgang naar de bosgebieden (inrichten van mantel- en zoomvegetaties).
- Aandacht voor waterlopen en kwelgebieden in het gebied met eventuele hermeandering passend binnen de landschappelijke structuur.

Richtlijnen inrichting van het landschap:

- Versterk de landschappelijke schaal door het plaatsen van bosstroken bij erf- en perceelsgrenzen.
- Pas de zij- en achterkanten van de bedrijven goed met bosjes, boomgaarden, houtwallen of vrij groeien de hagen landschappelijk in.
- Behoud de bestaande lanenstructuur (stimuleer het planten van laanbomen, versterk de laanbeplanting waar mogelijk), behalve als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.
- Inrichting van kleinschalige biotopen (hagen met inheemse bessenstruiken en (wilde) fruitbomen voor bijen en vogels, natuurvriendelijke oevers langs sloten, bloem- en kruidenrijke perceelsranden door extensief beheer).

Richtlijnen inrichting en inpassing kavel:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

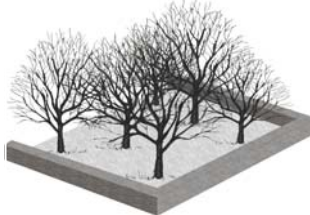
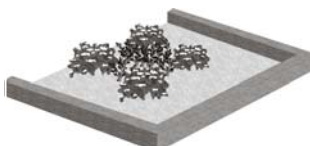
Kavelinrichting / oriëntatie:

- Het bouwvlak moet in de bestaande kavelstructuur passen.
- Bouwblokken zijn afhankelijk van de bestaande kavelstructuur en zijn bij voorkeur dieper dan breed (breedte - lengte - verhouding van 1: 1,5).
- Erven hebben naar voorkeur 1 inrit (stimuleer het planten van laanbomen), behalve als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.
- Zorg voor een tuinachtige sfeer aan de voorkant van het erf (tuin en woning).
- Minder bestraat oppervlak door optimale logistieke indeling van het bedrijf zorgt voor een groene en natuurlijke uitstraling van het bedrijf.
- Bedrijfsbebouwing is naar voorkeur in de lengte georiënteerd (haaks op de weg).

Beplanting:

- Voortuin met lagere gesneden haag (niet hoger dan 1,20 m) heeft bij voorkeur een landelijke uitstraling (geen coniferen, laurierkersen en/of andere exotische planten).
- Gedeelte van de tuin als fruitgaarden of eikengaarden (bomen in onregelmatige afstand op gras).
- Gesneden haag van de voortuin gaat in de achtertuin over naar een brede houtwal of vrij groeiende hogere haag.
- Dichte houtwal of bosperceel aan de achterkant van het bouwblok in combinatie met zaksloten / greppeltjes voor regenwateropvang.

Landschapselement	Verbeelding	Plantenkeuze
Bospercelen / Hakhout / Houtwallen		Eiken, Es, Beuk, Haagbeuk, Esdoorn, Walnoot, Wilg, Els, Eik, Berk
Lanenstructuur		Spontaan flora (alleen inrichten biotoop en extensief beheer, vegetatie ontwikkelt zich vanzelf)
Mantel- en zoomvegetaties van bossen		
Bloem- en kruidenrijke perceelsranden of bermen		Bij beplanting uitsluitend inheemse loofbomen en -struiken gebruiken!

Groenelement	Verbeelding	Inheemse Plantenkeuze
Voortuin met landelijk karakter (Gesneden) haag Gras met boomgaarden Boerentuin	 	Eik, Es, Walnoot, Paardenkastanje en Tamme Kastanje Beuk, Haagbeuk, Veldesdoorn Veldesdoorn, Liguster, Beuk, Haagbeuk Stokroos, Zonnebloem, Monnikskap, Vrouwenmantel, Akelei, Aster, Klokjesbloem, Vergeet-mij-niet, Helmbloem, Ridderspoor, Anjer, Ooievaarsbek, Pioenroos, Klaproos, Vlambloem, Lis, Margriet, Hosta, Hortensia
Zijkant Boomgaarden Houtwallen Hagen	 	Eiken, Es, Beuk, Haagbeuk, Esdoorn, Walnoot, Wilg, Els, Eik, Berk
Achterkant Houtwallen Bosstrook	 	Struiken: Rode Kornoelje, Gele Kornoelje, Sleedoorn, Meidoorn, Gewone Vlier, Trosvlier, Wilde Roos, Krentenboompje, Lijsterbes, Meelbes, Braam (bessenrijke dichtvertakte struiken voor struweelvogels)

OUDERE HEIDEONTGINNINGEN

Bebouwing:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Algemeen

- Bebouwing staat op enige afstand van de weg.
- Haakse en evenwijdige opstelling van de woning zijn mogelijk.
- Ordening en onderlinge samenhang van bebouwing in de richting van de kavel.

(Agrarische) bedrijfsbebouwing

- Indien nieuwe bebouwing mogelijk is, plaats de nieuwe bebouwing achter de woning of beeldbepalende bebouwing.
- Stallen staan haaks op de weg (afwijkingen zijn in bijzondere gevallen mogelijk).
- Bouwvorm is langwerpig en eenvoudig.

Voorzieningen

- Integreer luchtwassers en andere voorzieningen zoveel mogelijk in de bebouwing.
- Ook Silo's (sleuf-, toren- en voedersilo's) beter in de bebouwing integreren of mogelijk tussen de bebouwing plaatsen.
- Mestsilo's / vergistinginstallaties dienen enigszins aan het zicht onttrokken te worden.
- Weegbruggen en bijhorende kleine weeghuisjes zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt aan woning.
- Voerplaten aan de achter- of zijkant van het bedrijf worden door beplanting begeleid.
- Overige installaties en bijgebouwen zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt en naar mogelijkheid geïntegreerd in hoofdgebouwen. Eenvoud en ordening van minder losse bebouwing en installatie-elementen geven het erf een rustigere uitstraling.

Detailering

- Pas een ingetogen en eenvoudige architectuur toe. Bijzonder ontworpen bebouwing mag, mits het passend is binnen het landschap (hiervoor is bijzonder overleg met de gemeente noodzakelijk).
- Zadeldak in de lengte van de bebouwing.
- De hellingshoek van het dak dient tussen de 20 en 45 graden te liggen.

Kleurgebruik / Materialen

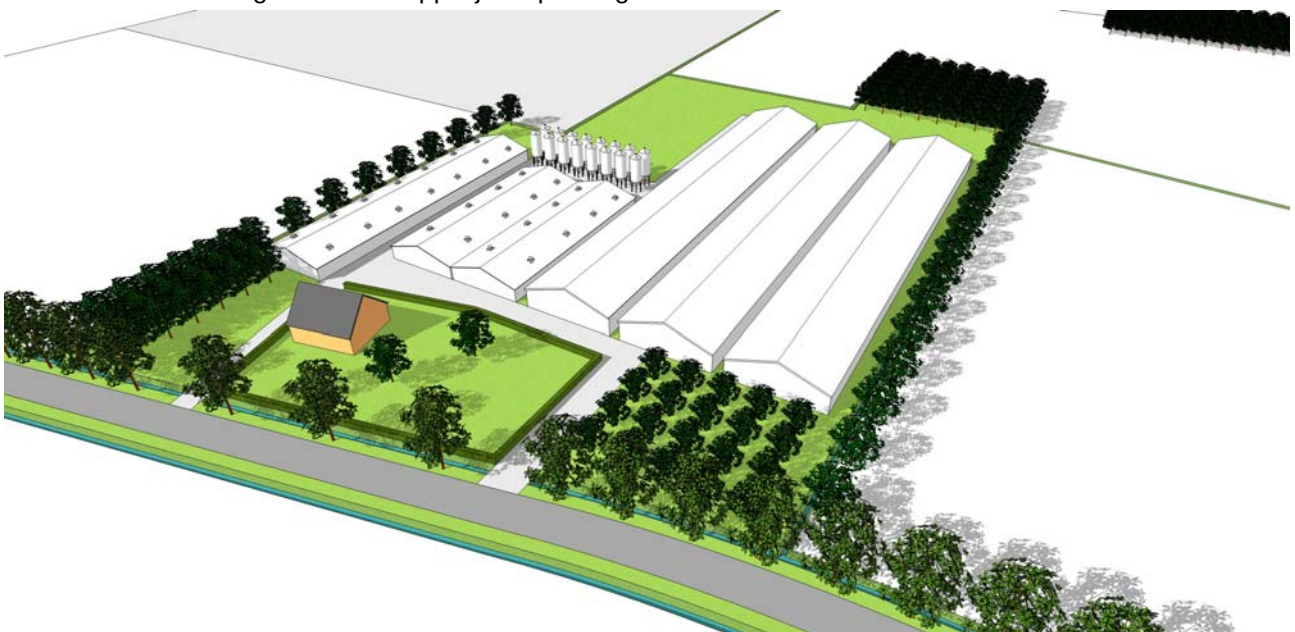
- Daken donkergrijs en gevels in gedekte natuurlijke kleuren of aardetinten. De kleurstelling van de bebouwing is belangrijker dan het materiaal en moet op elkaar afgestemd zijn (gebruik weinig verschillende kleuren).
- Steen, hout en damwandprofielen, etc. in gedekte, natuurlijke kleuren en tinten.
- Toepassing van zonne-energie opwekkende technologieën / warmtecollectoren behoren tot de mogelijkheden.

Voorbeeld landschappelijke inpassing

Bestaande situatie

Situatie na uitbreiding en landschappelijke inpassing

JONGE HEIDEONTGINNINGEN

3.6 Ontwerprichtlijnen Jonge Heideontginningen

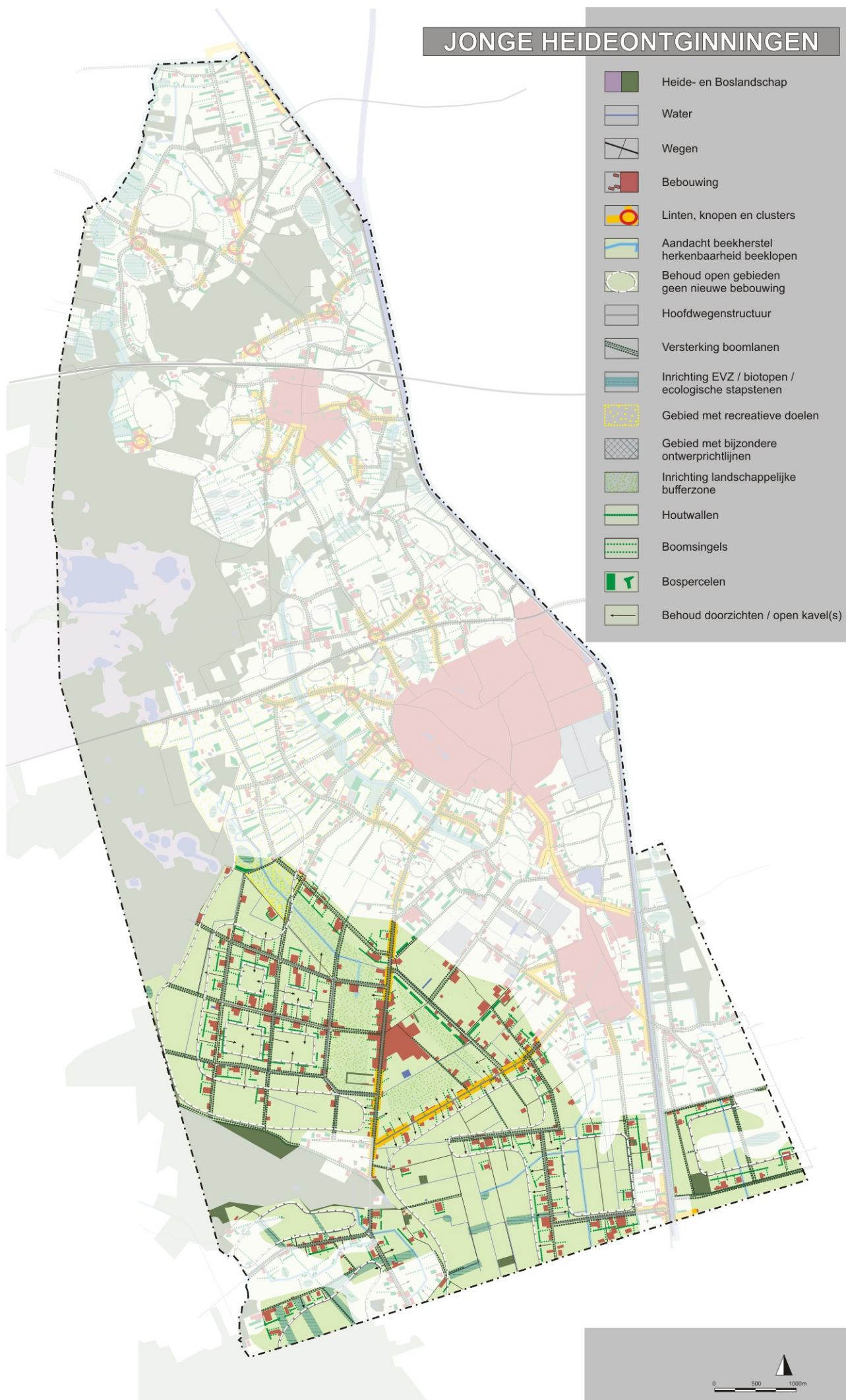
Gebiedskenmerken:

De kenmerken van de Jongere Heideontginningen zijn de regelmatige en rechte patronen binnen relatief grootschalige gebieden met verre zichten. De overgang naar de bosgebieden is in dit landschap door een vrij rechte bosgrens. Er zijn enkele zeer waardevolle open gebieden waar ook geen/ weinig bebouwing aanwezig is. Structurerend in het landschap zijn de aanwezige bomenlanen van (Amerikaanse) Eiken. Deze zouden nog versterkt kunnen worden. In het gebied zijn veel en grootschalige agrarische bedrijven aanwezig. Door de hier aanwezige open gebieden zijn de bedrijven op grotere afstand zichtbaar.

Functioneel:

- Uitgesproken landbouwgebied met agrarische en agrarisch verwante bedrijven.
- Functieverandering of (Ruimte voor Ruimte) woningen alleen binnen aangegeven linten.

JONGE HEIDEONTGINNINGEN

JONGE HEIDEONTGINNINGEN

Richtlijnen structuur van het landschap:

- Behoud waardevolle open gebieden en zorg voor fraaie zichtlijnen.
- Behoud en versterking lanenstructuur (inrichting van de wegen met bomen aan beide zijden).
- Landschappelijke inrichting van de dorpsranden als buffer naar de verschillende intensief gebruikte agrarische gebieden (kassencomplex, LOG).
- Inrichting van ecologische verbindingzones en biotopen (oostelijke oever van de Zuid-Willemsvaart, droge EVZ met stapstenen van Diepenhoek naar Hugterheide).
- Aandacht voor waterlopen en kwelgebieden in het gebied.

Richtlijnen inrichting van het landschap:

- Verbeter het zicht naar de open gebieden door landschappelijke inrichting van de achterkanten van de bedrijven (Dat verfraait de randen van de open gebieden en zorgt voor aantrekkelijke zichtlijnen).
- Behoud de bestaande lanenstructuur (stimuleer het planten van laanbomen, versterk de laanbeplanting waar mogelijk), behalve als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.
- Begeleid (tenminste delen van) de lange zijanten van het bedrijf met boomsingels, houtwallen of stevige (niet gesneden) hagen. Het geeft een groene structuur en uitstraling aan het hele gebied.
- Kleinschalige biotopen kunnen op verschillende plekken ingericht worden (solitaire bomen, poeltjes, natuurvriendelijke oevers langs sloten, natuurvriendelijke inrichting van regenwater retentievijvers, bloemen- en kruidenrijke perceelsranden door extensief beheer).

Richtlijnen inrichting en inpassing kavel:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Kavelinrichting / oriëntatie:

- Het bouwvlak moet in de bestaande kavelstructuur passen.
- Bouwblokken zijn afhankelijk van de bestaande kavelstructuur en zijn bij voorkeur dieper dan breed (breedte - lengte - verhouding van 1: 1,5).
- Erven hebben bij voorkeur één inrit (bij intensieve veehouderijen binnen het LOG zijn twee inritten beter voor een scheiding van woning en bedrijf), behalve als dit noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering.
- Zorg voor een tuinachtige sfeer aan de voorkant van het erf (tuin en woning).
- Minder bestraat oppervlak door optimale logistieke indeling van het bedrijf zorgt voor een groene en natuurlijke uitstraling van het bedrijf.
- Bedrijfsbebouwing is naar voorkeur in de lengte georiënteerd (haaks op de weg).

Beplanting:

- Voortuin met lagere gesneden haag (niet hoger dan 1,20 m) heeft naar voorkeur een landelijke uitstraling (geen coniferen, laurierkersen en/of andere exotische planten).
- Een dichte houtwal of bosstrook aan de achterkant van het bouwblok zorgt voor fraaie groene randen van de open gebieden.
- Boomsingels, houtwallen of stevige (niet gesneden) hagen aan de zijkant van het erf in combinatie met zaksloten / greppeltjes voor regenwateropvang geven het gebied ook vanaf de weg een groen en gestructureerd beeld.

Landschapselement	Verbeelding	Plantenkeuze
Lanen Stapstenen voor vlinder Poeltjes of natuurvriendelijke inrichting van oevers Bomen, houtwallen en hagen met mantel- en zoomvegetaties Bloem- en kruidenrijke perceelsranden of bermen		Eiken Wilg, Els, Eik Spontaan flora (alleen inrichten biotoop en extensief beheer, vegetatie ontwikkelt zich vanzelf) Bij beplanting uitsluitend inheemse loofbomen en -struiken gebruiken!
Groenelement	Verbeelding	Inheemse Plantenkeuze
Voortuin met landelijk karakter (Gesneden) haag Gras met boomgaarden Boerentuin		Esdoorn, Meidoorn, Sleedoorn Stokroos, Zonnebloem, Monnikskap, Vrouwenmantel, Akelei, Aster, Klokjesbloem, Vergeet-mij-niet, Helmbloem, Ridderspoor, Anjer, Ooievaarsbek, Pioenroos, Klaproos, Vlambloem, Lis, Margriet, Hosta, Hortensia
Zijkant Boomsingels Houtwallen Hagen		Elzen, Berken, Eiken Struiken: Rode Kornoelje, Gele Kornoelje, Sleedoorn, Meidoorn, Gewone Vlier, Trosvlier, Wilde Roos, Krentenboompje, Lijsterbes, Meelbes (bessenrijke dichtvertakte struiken voor struweelvogels)
Achterkant Houtwallen Bosstrook Hakhout / Productiebosje		Elzen, Eiken, Berken Struiken: Rode Kornoelje, Gele Kornoelje, Sleedoorn, Meidoorn, Gewone Vlier, Trosvlier, Wilde Roos, Krentenboompje, Lijsterbes, Meelbes, Braam (bessenrijke dichtvertakte struiken voor struweelvogels) Eiken, Boom-Hazelaar, Valse Acacia, Populieren etc, geen coniferen

JONGE HEIDEONTGINNINGEN

Bebouwing:

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Algemeen

- Bebouwing staat op enige afstand van de weg.
- Haakse en evenwijdige opstelling van de woning zijn mogelijk.
- Ordening en onderlinge samenhang van bebouwing in de richting van de kavel.

(Agrarische) bedrijfsbebouwing

- Indien nieuwe bebouwing mogelijk is, plaats de nieuwe bebouwing achter de woning of beeldbepalende bebouwing.
- Stallen staan haaks op de weg (afwijkingen zijn in bijzondere gevallen mogelijk).
- Bouwvorm is langwerpig en eenvoudig.

Voorzieningen

- Integreer luchtwassers en andere voorzieningen zoveel mogelijk in de bebouwing.
- Ook Silo's (sleuf-, toren- en voedersilo's) beter in de bebouwing integreren of mogelijk tussen de bebouwing plaatsen.
- Mestsilo's / vergistinginstallaties dienen enigszins aan het zicht onttrokken te worden.
- Weegbruggen en bijhorende kleine weeghuisjes zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt aan woning.
- Voerplaten aan de achter- of zijkant van het bedrijf zijn van beplanting begeleid.
- Overige installaties en bijgebouwen zijn mee ontworpen in de kavelinrichting en in omvang duidelijk ondergeschikt en naar mogelijkheid geïntegreerd in hoofdgebouwen. Eenvoud en ordening van minder losse bebouwing en installatie-elementen geven het erf een rustigere uitstraling.

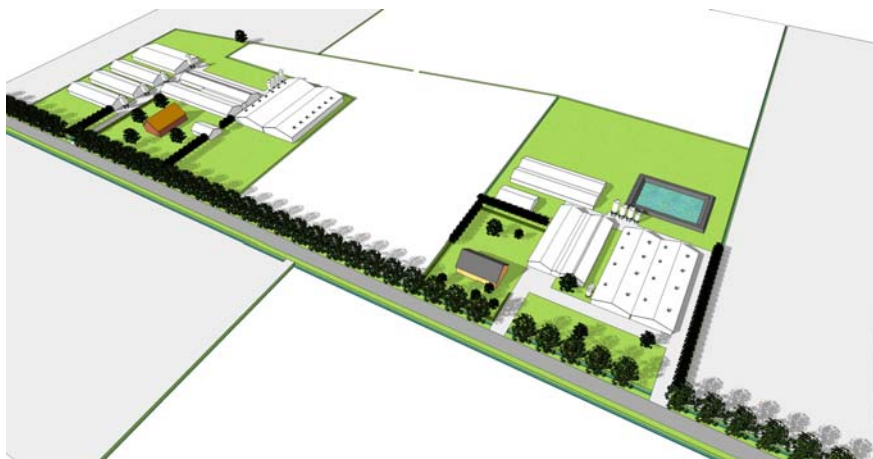
Detailering

- Pas een ingetogen en eenvoudige architectuur toe. Bijzonder ontworpen bebouwing mag, mits het passend is binnen het landschap (hiervoor is bijzonder overleg met de gemeente noodzakelijk).
- Zadeldak in de lengte van de bebouwing.
- De hellingshoek van het dak dient tussen de 20 en 45 graden te liggen.

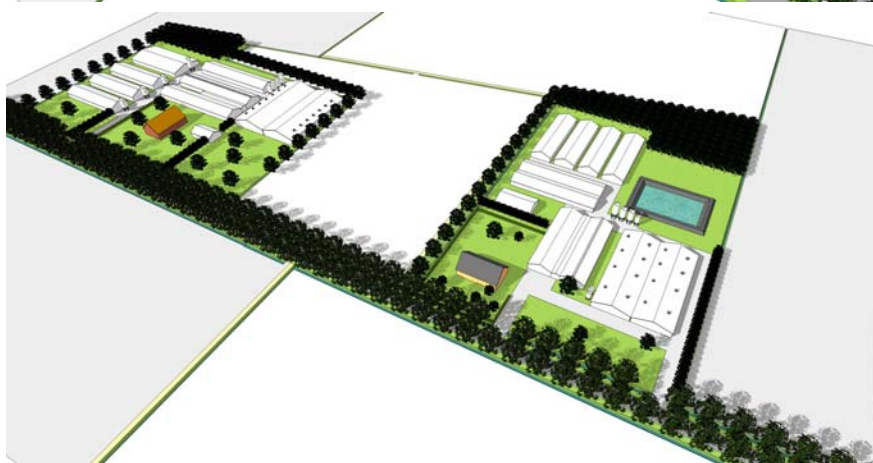
Kleurgebruik / Materialen

- Daken donkergrijs en gevels in gedekte natuurlijke kleuren of aardetinten. De kleurstelling van de bebouwing is belangrijker dan het materiaal en moet op elkaar afgestemd zijn (gebruik weinig verschillende kleuren).
- Steen, hout en damwandprofielen, et cetera in gedekte, natuurlijke kleuren en tinten.
- Toepassing van zonne-energie opwekkende technologieën / warmtecollectoren behoren tot de mogelijkheden.

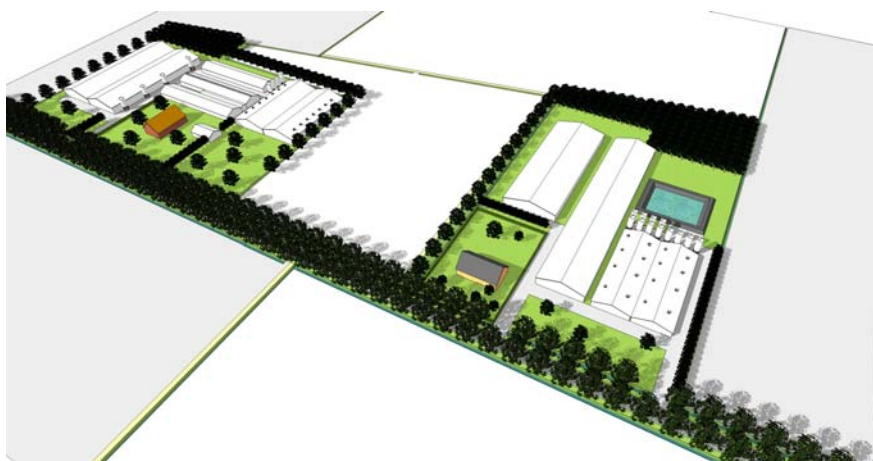
Voorbeelden landschappelijke inpassing

Typologie agrarische bedrijven in de jonge ontginningen van Someren

Kleinschalige uitbreiding binnen 1,5 ha bouwblok met groene inpassing binnen het bouwblok en groene begeleiding daarbuiten

Grootschalige uitbreiding binnen 1,5 ha bouwblok met groene inpassing binnen het bouwblok en groene begeleiding daarbuiten

Grootschalige uitbreiding in het LOG met 2,5 ha bouwblok en groene inpassing binnen het bouwblok en begeleiding daarbuiten

LINTEN, KNOPEN EN CLUSTERS

3.7 Algemene Ontwerprichtlijnen voor Linten, Knopen en Clusters

“Voor uw ruimtelijke rechten en plichten verwijzen wij u naar het betreffende bestemmingsplan. Hieronder vindt u het toetsingskader van ruimtelijke kwaliteit voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in dit landschapstype.”

Algemeen Lint

Uitgangspunt voor de bebouwing zijn de bestaande typologieën die kunnen worden toegepast binnen het lint met inpassingmogelijkheden zoals aangegeven in het streefbeeld:

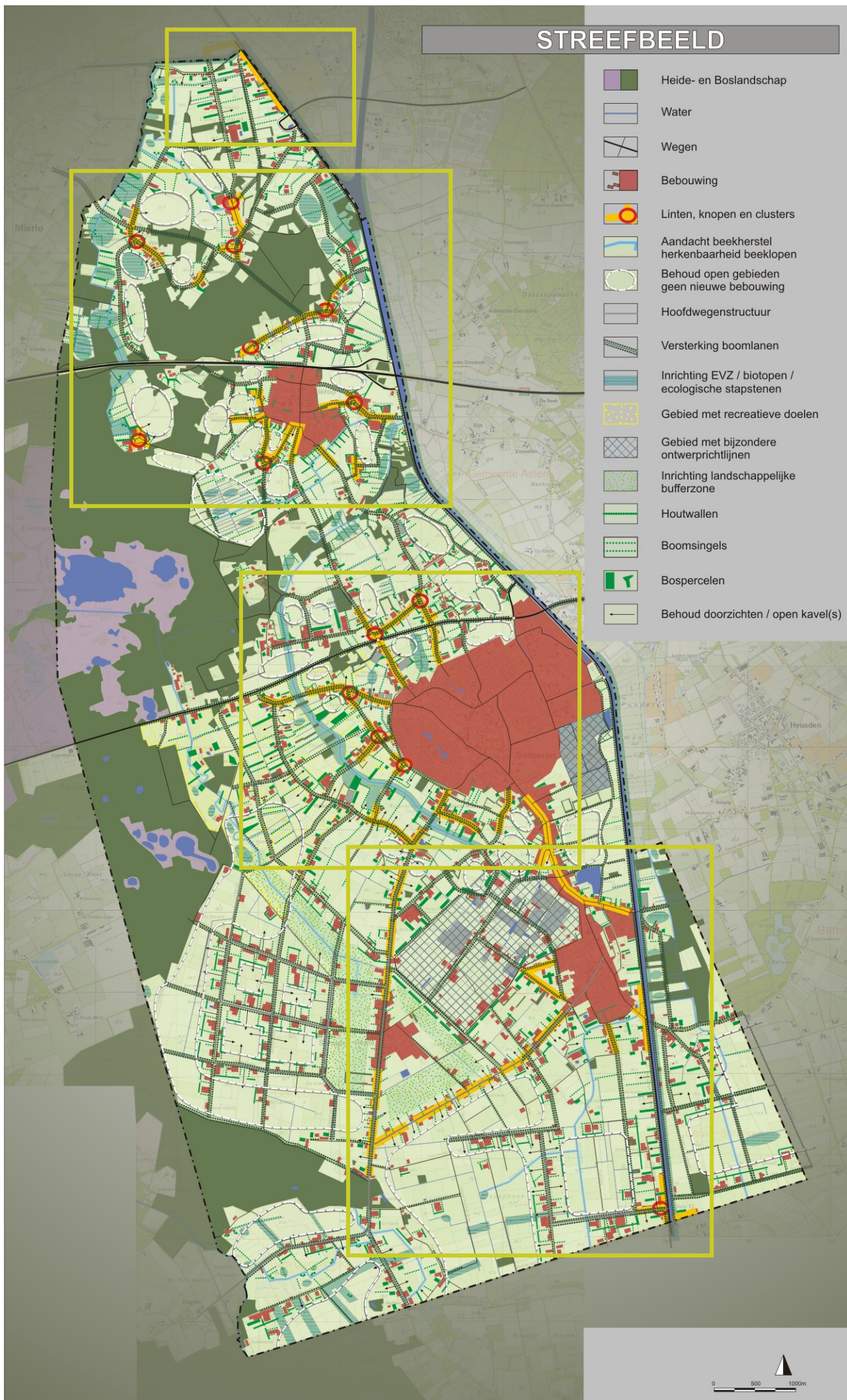
- De individuele kavels zijn op de weg georiënteerd.
- De gezamenlijke erven hebben het karakter en opzet van een boerenerf.
- De bebouwing in het algemeen is gebaseerd op het langhuis. Langhuizen bestaan in vele maten en soorten, waaronder de kort- en langgevel boerderij. Kenmerk is een groot en lang zadeldak (gedragen door een houtconstructie), het gebint en relatief lage goothoogte.
- Het omringende landschap vormt de basis voor de erfinrichting. De relatie tussen de tuinen (voor- en achter), het erf en het omringende landschap is duurzaam, open en transparant.
- Duurzaam bouwen is een pré.

Algemeen cluster

- De clusters dienen te worden ingericht als gemeenschappelijk erf en relatie tot de landschapstype waarin zij gesitueerd zijn.
- De vorm van de cluster is bepaald door de wegenstructuur, is toevallig en alles behalve rechthoekig. De ondergrond is halfverhard, in ieder geval sober en eenvoudig.
- De situering en plaatsing van de bebouwing alsmede de beplanting van het erf zorgen voor een vloeiende overgang naar het landschap. Erven met stedelijke sfeer (volledige bebouwing/verharding van het erf, hoge erfscheiding, exotische beplanting) zijn niet gewenst.
- De bebouwing is afgestemd op de reeds bestaande bouwwerken in massa en oriëntatie.
- De toe te passen erfbeplanting is afhankelijk van de landschapstype waarin de cluster gesitueerd is (zie hiervoor de desbetreffende ontwerprichtlijnen).
- Een gemeenschappelijke moestuin, een boomgaard en een dierenweide dragen bij aan het beeld van het boerenerf.
- Een gesloten gevelbeeld is niet toegestaan en de verschillende gebouwen zijn individueel herkenbaar: de panden zijn uniek en afwisselend in vormgeving maar hebben wel samenhangende kenmerken.

STREEFBEELD

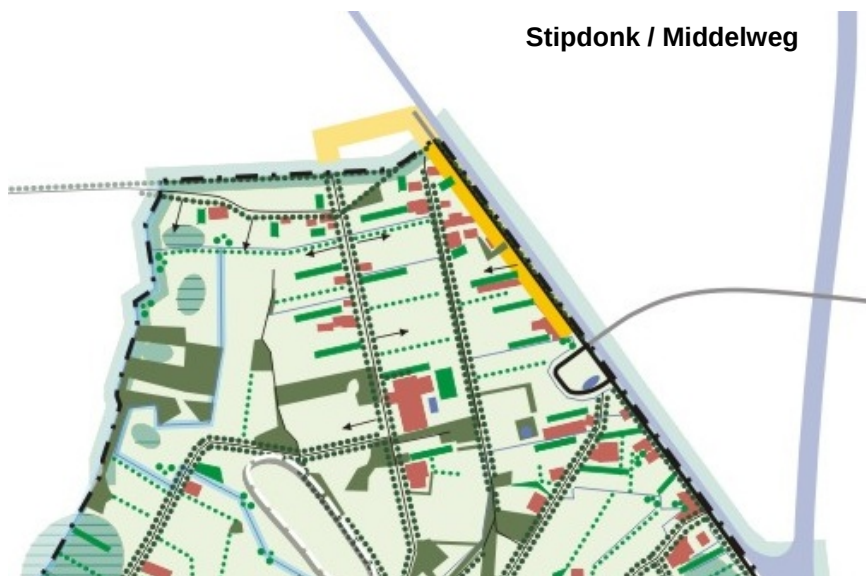
- Heide- en Boslandschap
- Water
- Wegen
- Bebouwing
- Linten, knopen en clusters
- Aandacht beekherstel herkenbaarheid beeklopen
- Behoud open gebieden geen nieuwe bebouwing
- Hoofdwegenstructuur
- Versterking boomlanen
- Inrichting EVZ / biotopen / ecologische stapstenen
- Gebied met recreatieve doelen
- Gebied met bijzondere ontwerprijlijnen
- Inrichting landschappelijke bufferzone
- Houtwallen
- Boomsingels
- Bospercelen
- Behoud doorzichten / open kavel(s)

LINTEN, KNOPEN EN CLUSTERS

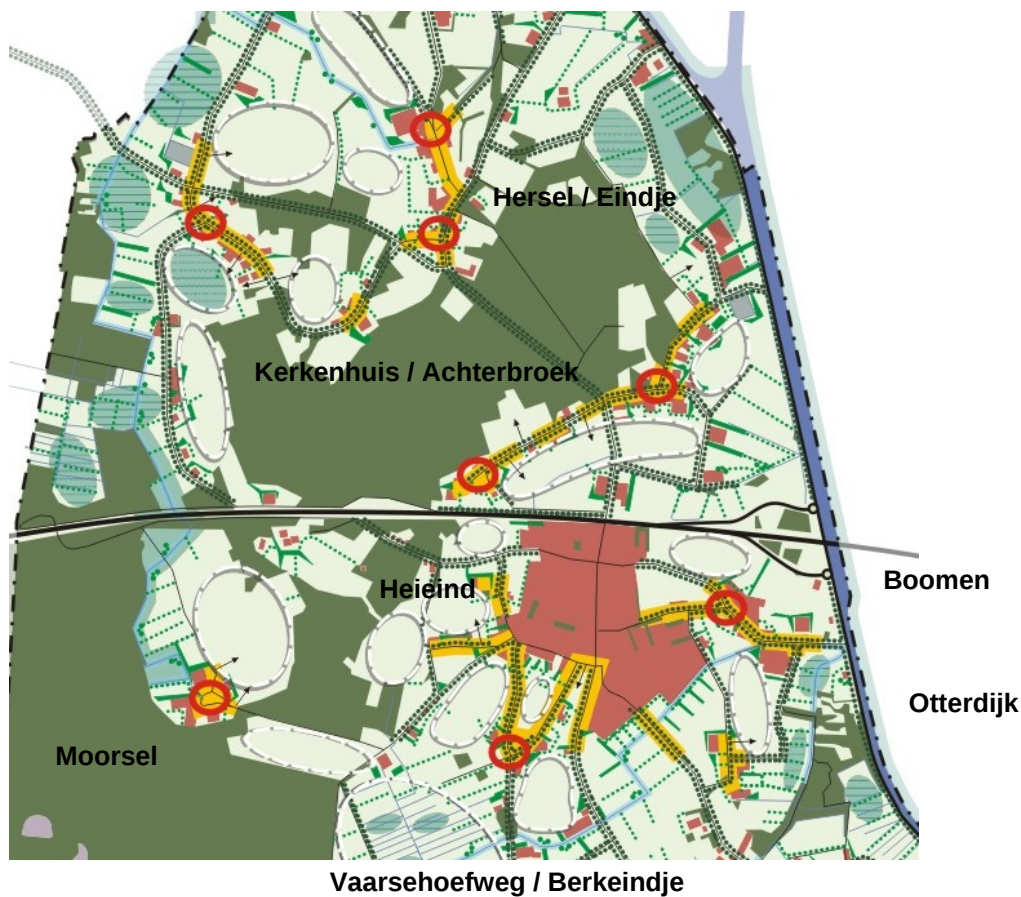
- Heide- en Boslandschap
- Water
- Wegen
- Bebouwing
- Linten, knopen en clusters
- Aandacht beekherstel herkenbaarheid beeklopen
- Behoud open gebieden geen nieuwe bebouwing
- Hoofdwegenstructuur
- Versterking boomlanen
- Inrichting EVZ / biotopen / ecologische stapstenen
- Gebied met recreatieve doelen
- Gebied met bijzondere ontwerprijlijnen
- Inrichting landschappelijke bufferzone
- Houtwallen
- Boomsingels
- Bospercelen
- Behoud doorzichten / open kavel(s)

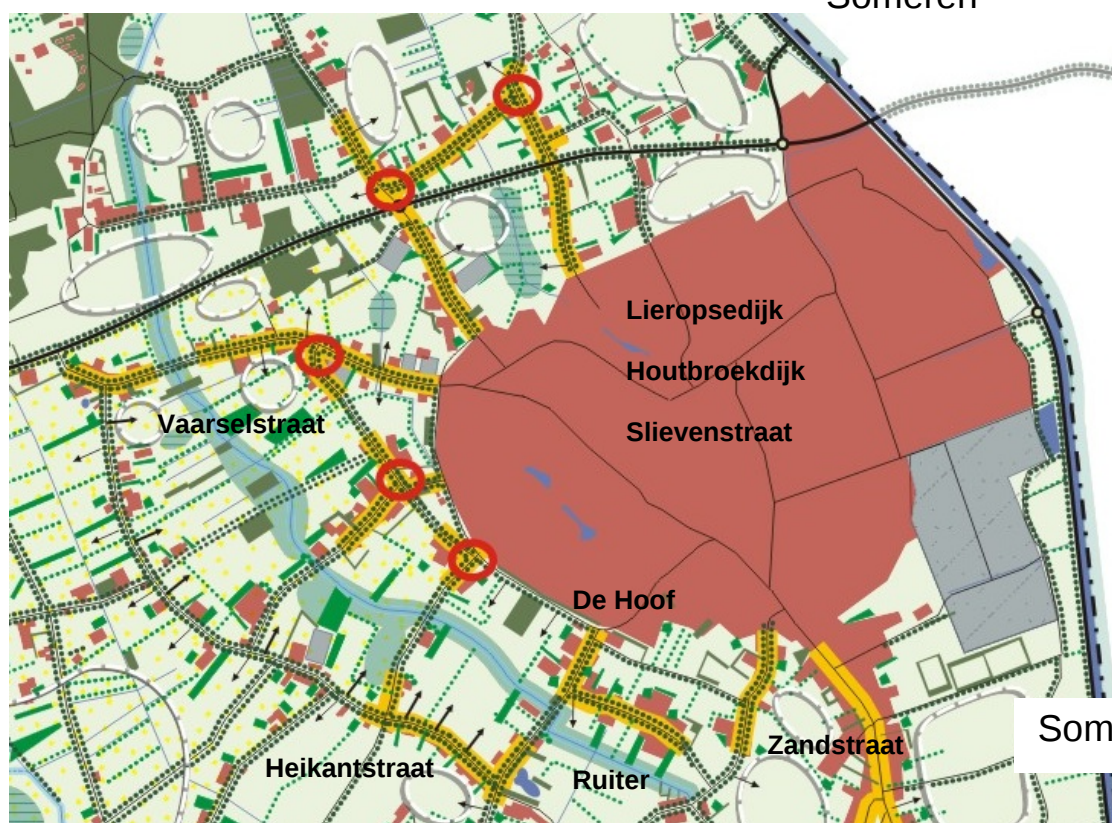
Stipdonk / Middelweg

Winkelstraat / Veldweg

Lierop

Someren

Someren - Eind

Someren-Heide

LINTEN, KNOPEN EN CLUSTERS

Het erf: openbaar en privé

- Eenvoudige (half)verharding met natuurlijke materialen.
- De sfeer en het beeld zijn informeel.
- Erfafscheidingen aan de voorkant lager dan aan de achterkant.
- Hagen en heggen passen beter in het buitengebied dan schuttingen, muren en hekken. Zorg voor streekeigen plantensoorten (zie ontwerprichtlijnen per landschappelijke eenheid).
- Parkeren wordt op eigen erf of collectief opgelost.

Massa, vorm en indeling van de gebouwen

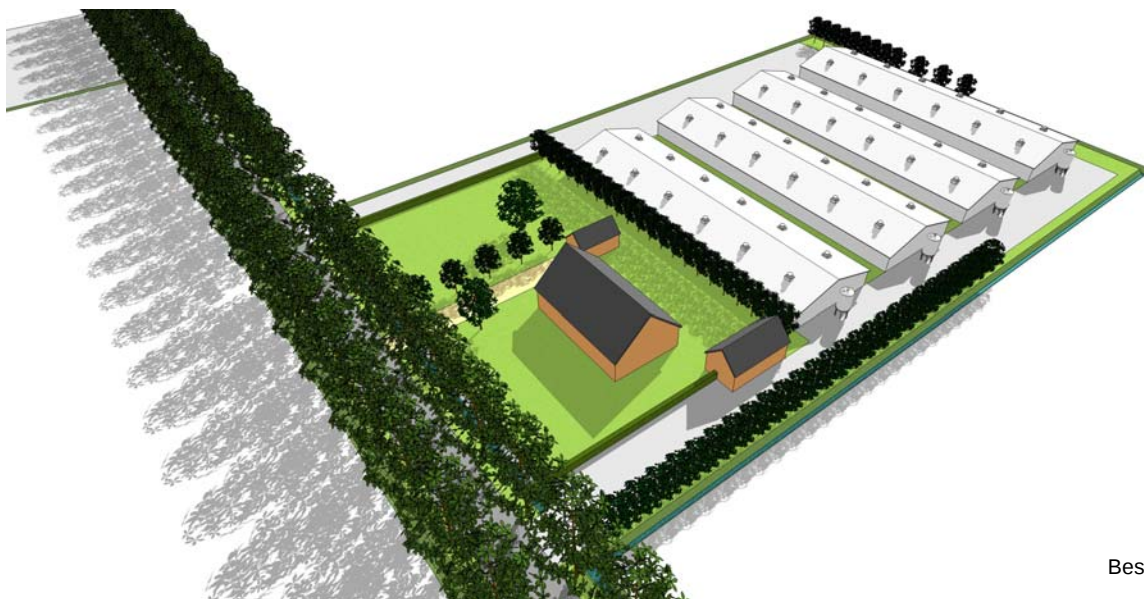
Het hoofdgebouw verbeeldt op eigentijdse wijze een langhuis:

- De bebouwing heeft een eenvoudige langwerpige bouwvorm.
- De bebouwing heeft visueel meer kap dan gevel en de goot is laag.
- Het kap is als zadeldak uitgevoerd en kan onder voorwaarden wolfseinden hebben.
- Zorg voor verschillen in voor- en achterkant van de bebouwing, de woningvoordeur bevindt zich aan de straatzijde. De voorgevel (gevel georiënteerd naar de openbare ruimte) is duidelijk herkenbaar en onderscheidt zich van de zijgevels in indeling.
- De kopgevel heeft een symmetrische indeling en de zijgevel is asymmetrisch opgebouwd.
- De horizontale gevelopbouw wordt benadrukt door de onderzijde (plint of trasraam) en de bovenzijde (goot of kroonlijst). Het toepassen van traditionele luiken houdt de gevelindeling in balans.
- Significante overstekken passen niet in de karakteristiek van de omgeving.
- Dakkapellen zijn mogelijk, mits voorzien van een dwarskap en gebaseerd op de gevelindeling.

Materiaal en kleur

- Hoofdmaterialen zijn natuurlijke materialen: baksteen, donker (bijvoorbeeld zwart geteerd) hout, ongeglazuurde dakpannen, riet en eigentijdse bouwmaterialen.
- Toepassen van aardetinten en gedekte kleuren in de gevel.
- Dakpannen zijn donker en ongeglazuurd.
- Gebruik weinig verschillende en op elkaar afgestemde kleuren.

Voorbeelden functieverandering

Bestaande situatie

Functieverandering variant met woning

Functieverandering variant met kleinschalig bedrijf

4. ELEMENTEN TEN AANZIEN VAN DE LANDSCHAPPELIJKE KWALITEIT

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden veel voorkomende landschapselementen van het Somerse buitengebied ter inspiratie verbeeld en kort beschreven. Deze landschapselementen bepalen in sterke maat de landschappelijke kwaliteit.

De verspreide bebouwing is in het buitengebied op afstand duidelijker waarneembaar dan binnen de bebouwde kom of binnen bedrijventerreinen. Dat is ook afhankelijk van het landschapstype. In een open landschap reikt het zicht verder dan bij een besloten landschap met veel bosjes en kleine open ruimten. En natuurlijk zijn het bouwvolume en al dan niet aanwezige begeleidende beplanting van groot belang. Maar ook kleurstellingen en bebouwingsvorm dragen bij aan de zichtbaarheid en uitstraling van de bebouwing. In dit hoofdstuk worden ook elementen als erf- / kavelafscheidings, schuilplekken voor paarden, verlichtingselementen of opslagplaatsen behandeld, die in de overgang tussen de kavel en het landschap zijn gesitueerd, zeer zichtbaar zijn en daarom ook grotendeels de beeldkwaliteit bepalen. Tot slot worden voorbeelden en referenties opgenomen van beplantingsvormen die in de verschillende landschapstypen van Someren voorkomen.

4.2 Bebouwingsvormen en kleurstellingen

Vormen

- Ingetogen enkelvoudige en langwerpige bouwvormen zijn herkenbaar in het buitengebied en dragen bij aan een rustig beeld van het landschap;
- Bijzonder ontworpen bebouwing mag mits het passend is binnen het landschap.

Kleuren

- Daken donkergrijs en gevels in gedekte natuurlijke kleuren of aardetinten. De kleurstelling van de bebouwing is belangrijker dan het materiaal en verschillende bouwvolumes dienen in kleur op elkaar afgestemd te worden;
- Lichte kleuren, felle kleuren of verschillende kleuren op een kavel zijn zeer opvallend in het landschap en geven een onrustig beeld.

4.3 Hekwerken

Metalen hekwerken stralen een stedelijke sfeer uit en passen daarom weinig in het buitengebied.

In combinatie met uitheemse beplanting (gesneden coniferen, coniferensingel, -haag of laurierkers) wordt de stedelijke sfeer versterkt.

Houten hekwerken en porten worden van oudsher in het buitengebied toegepast. Houten hekwerken met bij voorkeur onbehandeld hout (Robinia, Tamme Kastanje, Larix, etc. zijn hiervoor geschikte houtsoorten) of donkere kleuren passen goed in het buitengebied.

Wit geschilderde hekwerken vallen zeer op en passen minder in het landschap.

Eenvoudige houten palen in combinatie met gespannen (stroom)draad naast een bomenrij of bos passen goed in de omgeving.

Onbehandelde en eenvoudige houten afrasteringen kunnen de kleinschaligheid van een landschap versterken mits de afrastering gerelateerd is aan het cultuurhistorische verkavelingspatroon.

Eenvoudige houten palen in combinatie met een afrasteringband (bij voorkeur donker) ogen terughoudend en passen goed in de omgeving.

4.4 Heggen en hagen

Vrij groeiende heggen en gesneden hagen van inheemse bomen en struiken (Beuk, Haagbeuk, Meidoorn, Sleedoorn, Veldesdoorn, etc.) dienen om erven en percelen af te rasteren. In combinatie met bomen wordt de beeldkwaliteit sterk verbeterd.

Beukenhaag

Beukenhaag

Meidoornhaag

Ligusterhaag rond de voortuin is eenvoudig en past goed in het landelijke gebied. Liguster is niet echt inheems maar een al lang ingeburgerde plant. Een Ligusterhaag past daarom beter in de voortuin dan in de achtertuin, waar echt inheemse planten beter passen.

4.5 Opslagplaatsen

Opslagplaatsen in het buitengebied, zoals kuilvoederplaatsen aan de rand van het agrarische bedrijf zijn elementen met grote invloed op de landschappelijke kwaliteit. Vaak zijn deze niet landschappelijk ingepast.

Enkele struiken, een haag (Hazelaar, Vlier, Meidoorn, Sleedoorn, etc.) of het schilderen in donkere kleuren, al dan niet gecombineerd met bomen zorgen al voor een beter beeld.

4.6 Beplanting in het landschap

De belangrijkste elementen voor landschappelijke kwaliteit zijn de bomen en struiken in de verschillende beplantingsvormen. Zij bepalen in grote mate het uiterlijk van een landschap.

Vrij groeiende haag op een lage aardwal in het landschap kan doorgroeien tot een houtwal

Passend in het kampenlandschap en de oudere heideontginningen.

Vrij groeiende meidoornhaag.

Passend in het kampenlandschap en de oudere heideontginningen.

Vrij groeiende heggen en hagen in het landschap moeten om de 10 jaar geknot worden.

Gemengde boomsingel / jonge houtwal.

Verschillende boomsoorten (afhankelijk van het landschapstype).

Een gemengde boomsingel kan zich tot een smalle houtwal ontwikkelen als de struiken verdichten en doorgroeien en komt in alle landschappen voor.

Losse evenwijdige elzensingels met vrij grote bomen.

Passend in het beekdallandschap en natte delen van de jongere heideontginningen.

Dichte elzensingel als begeleiding van een beek of greppel.

Passend in het beekdallandschap en natte delen van de jongere heideontginningen.

Onregelmatige bosjes en bospercelen passen in het beekdal, het kampenlandschap en gedeeltelijk in de oudere heideontginningen.

Grote en regelmatige bossen en bospercelen passen in de jonge heideontginningen en het boslandschap

Wilgensingels langs een sloot zorgen voor herkenning in het beekdallandschap

Lanen langs wegen komen in alle landschapstypen voor. Voorkom het kappen van bomen!

Natuurvriendelijke inrichting van beekoevers

Inrichting van poelen in het beekdallandschap of natte delen van de (jongere) heideontginningen

Solitaire bomen of boomgroepen verfraaien het landschap en bieden schutting voor weidedieren

Boom- of fruitgaarden versterken het landelijke karakter van het buitengebied.

Passend in de buurt van het erf in bijna alle landschapstypen

Behoud oude fruitbomen. Deze zijn zeer waardevol

BIJLAGE: ANALYSE

De wijze waarop het landschap zich aan ons toont, wordt in hoge mate bepaald door de diepere lagen van de ondergrond. Is het hoog of laag, nat of droog, bewerkt of rudimentair. Daarnaast vertelt het landschap een verhaal dat verborgen is in haar cultuurhistorie en archeologie. Verhalen die het waard zijn om verteld te worden en door te geven aan toekomstige generaties zodat men begrijpt hoe het allemaal gekomen is. Het is waardevol om deze geschiedenis beleefbaar te maken en te houden in het landschap.

Dit beeldkwaliteitsplan begint dan ook met een gedegen analyse. Niet om het landschap op een snijtafel te ontleden en zeker niet om haar daarna te bevriezen in haar actuele verschijningsvorm. Het landschap leeft en verandert voortdurend van verschijningsvorm.

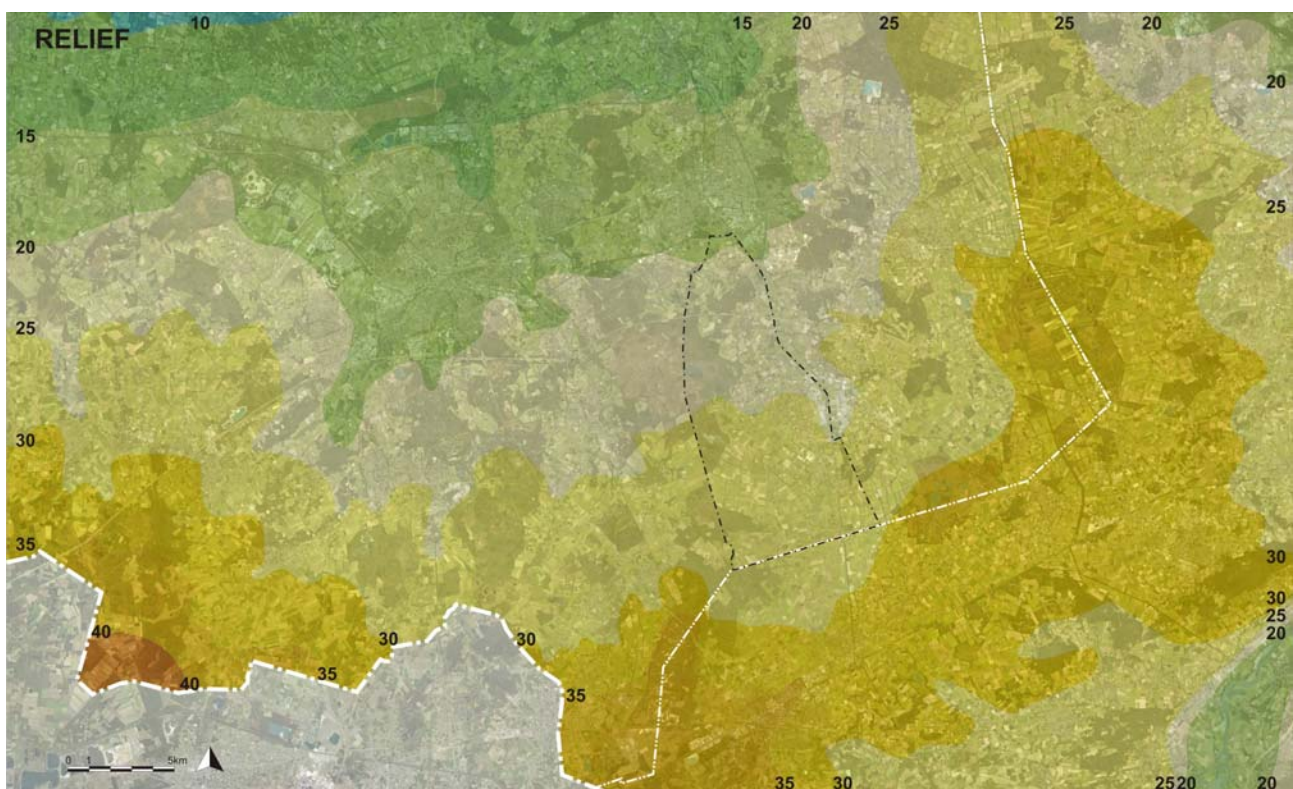
Niet in de laatste plaats omdat het Nederlandse landschap en dus ook dat van Someren voornamelijk door mensenhanden is gemaakt.

B.1 Reliëf

Het terrein van gemeente Someren lijkt relatief vlak en loopt geleidelijk af van zuid naar noord met een totaal hoogteverschil van circa 13 m.

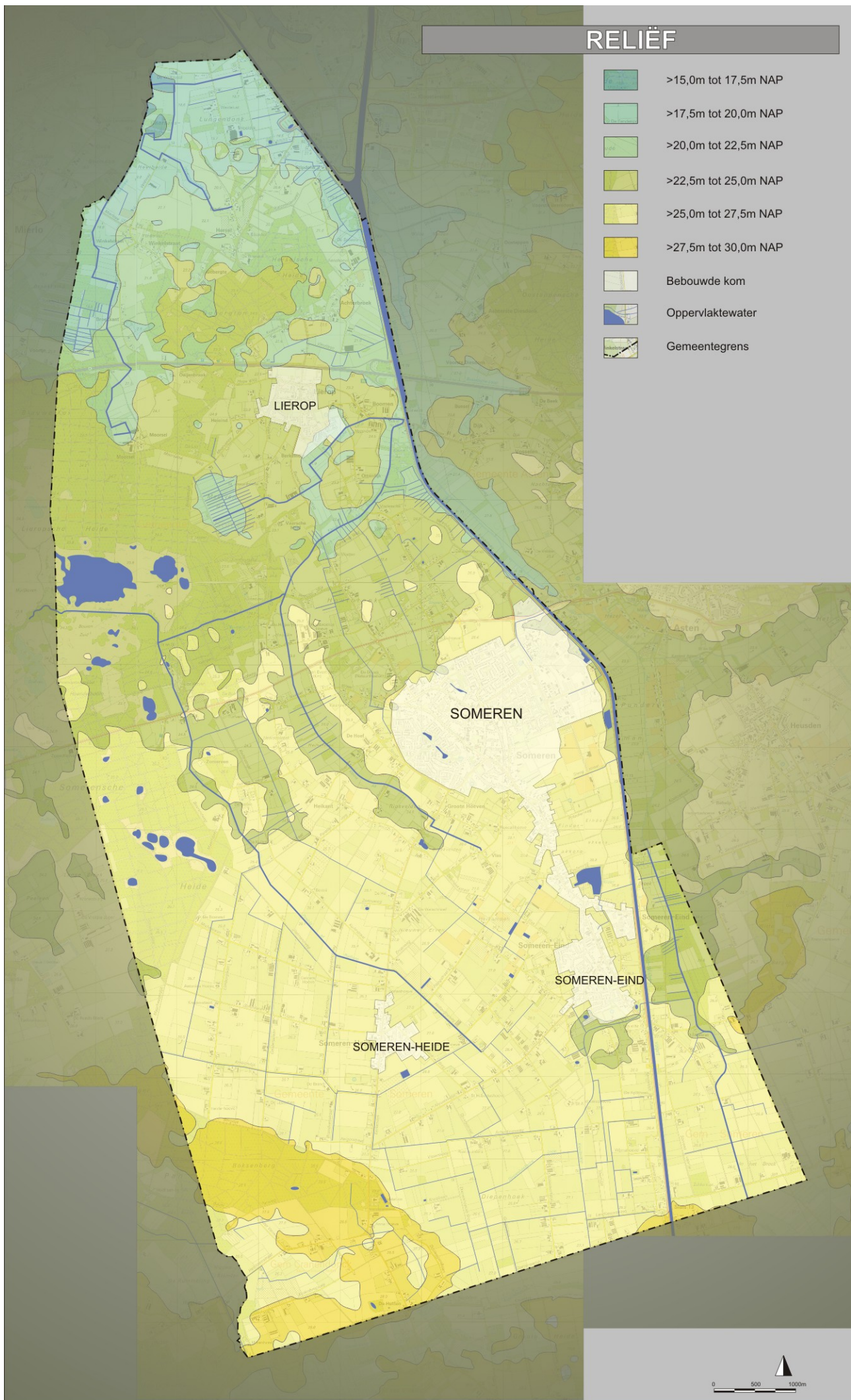
De laagste gebieden liggen noordelijk in het beekdal van de Goorloop (op circa 16 m NAP). Op de reliëfkaart zijn de beekdalen goed als lagere gebieden herkenbaar. De hoogste gelegen gronden treft men in het zuiden bij de Boksenberg (boven de 29,5 m NAP).

Binnen de gemeente is een opvallend groot microreliëf aanwezig door de hoogteverschillen tussen de vele oude akkers en de beekdalen. Deze kleinschalige hoogteverschillen van maximaal 1 m zijn een waardevolle en kwetsbare bijzonderheid van het gebied.

RELIËF

- >15,0m tot 17,5m NAP
- >17,5m tot 20,0m NAP
- >20,0m tot 22,5m NAP
- >22,5m tot 25,0m NAP
- >25,0m tot 27,5m NAP
- >27,5m tot 30,0m NAP
- Bebouwde kom
- Oppervlaktewater
- Gemeentegrens

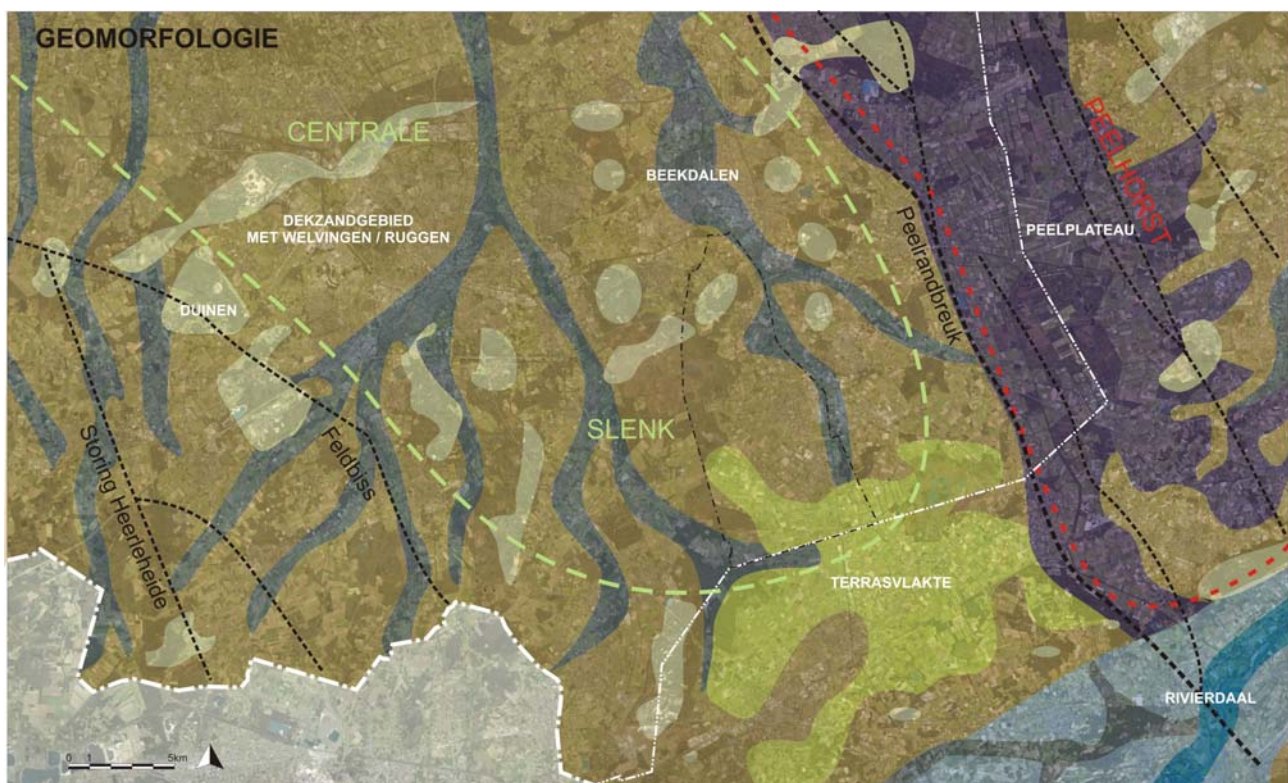
B.2 Geomorfologie

Het gebied maakt voornamelijk deel uit van de Centrale Slenk, maar ligt in de invloed van de Peelhorst. De nog steeds actieve tektonische breuklijn, de Peelrandbreuk, ligt in verder in oosten buiten het gemeentegebied. Wel lopen ondergeschikte breuklijnen 'Breuklijn van Maassluis' in noordzuidelijke richting over de gemeente.

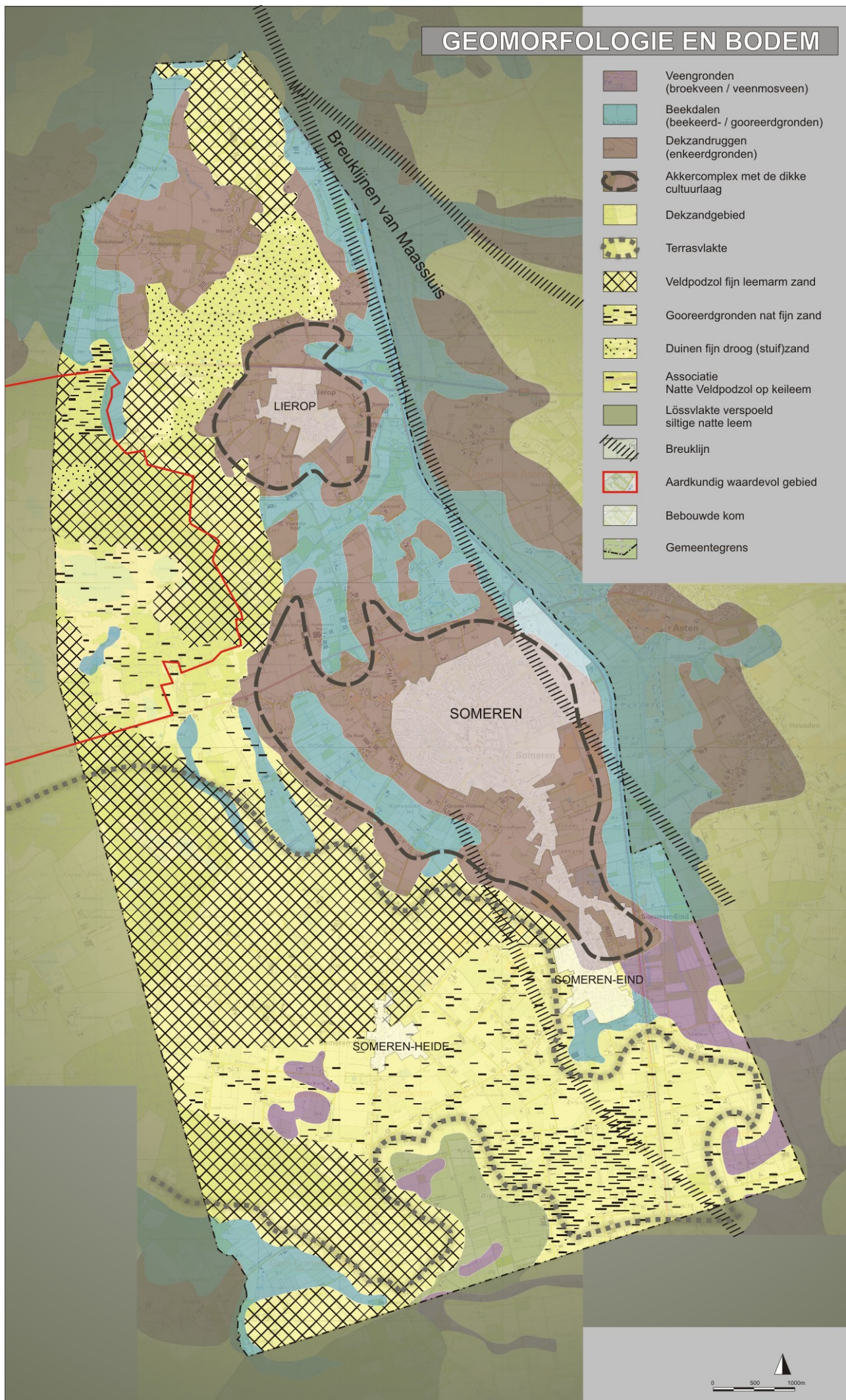
In de Centrale Slenk liggen aan de oppervlakte dekzanden van de Twente Formatie in verschillende diktes. De dekzandruggen met een dikke en rijkere dekzandlaag wisselen af met lagere beekdalen en de dunnere en armere dekzandvlakte. In de zuidelijke helft van Someren ligt de terrasvlakte als hoger plateau.

B.3 Bodem

Op de dekzandruggen zijn mede door de mens de meest vruchtbare bodemsoorten (enkeerdgronden) gevormd. Deze liggen vooral in de nabijheid van de dorpen en kernen. In de beekdalen zijn de rijke beekkeerdgronden en de armere gooreerdgronden te vinden. Bij deze gronden komt een hogere grondwaterstand voor, waardoor deze gronden natter en minder doorlatend zijn. Op de dekzandvlakten zijn de uit arm en fijn zand bestaande podzolgronden met variërende grondwaterstanden ontstaan. Op de hogere en droog gelegen duinen komen de weinig vruchtbare duinvaaggronden van zeer fijn zand voor. Bij de terrasvlakte zijn naast dekzand ook veengronden en verspoeld löss gevormd.

GEOMORFOLOGIE EN BODEM

B.4 Ontginningsgeschiedenis

De omgeving van Someren was al zeer lang bewoond en kent archeologische vondsten van verschillende prehistorische perioden en de Romeinse tijd.

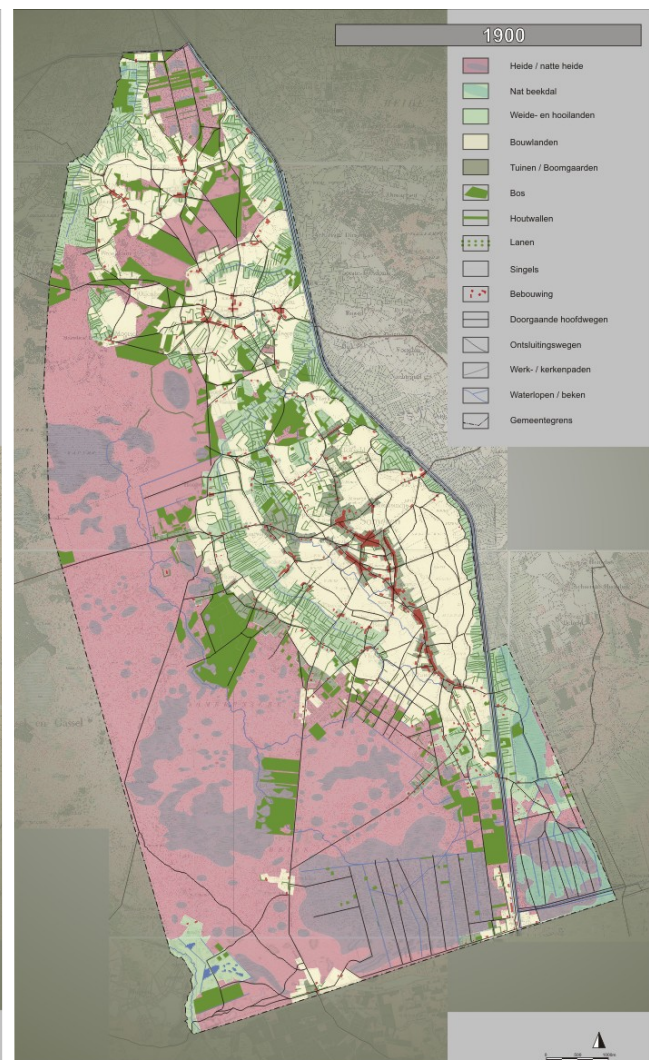
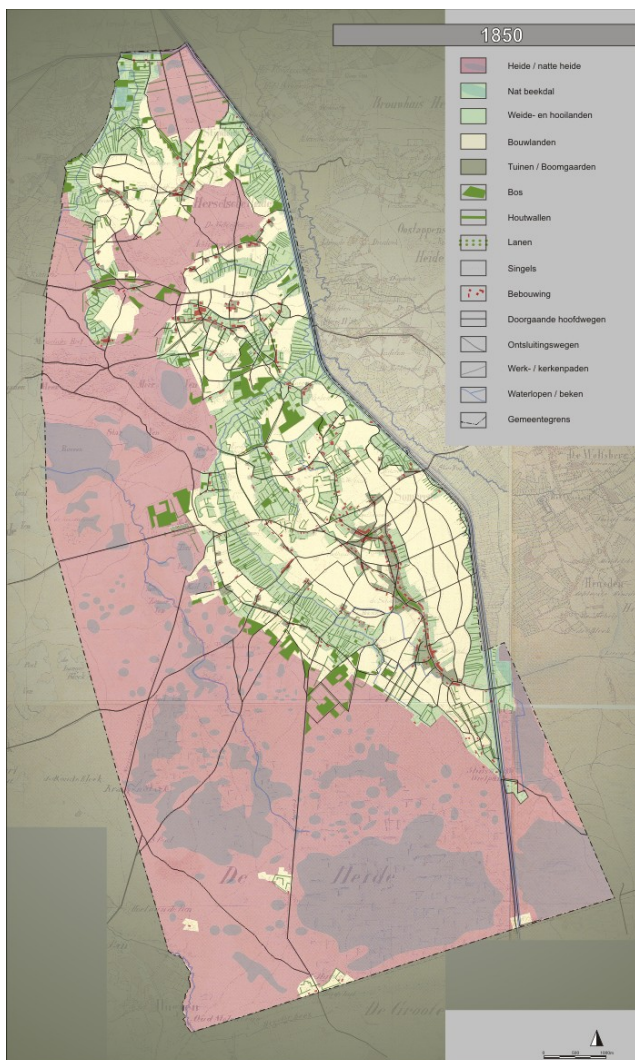
De permanente ontginning begon waarschijnlijk pas in de Middeleeuwen vanaf de elfde eeuw. De eerste nederzettingen ontstonden rond om de latere kern Someren waar op hogere gronden de eerste akkers werden aangelegd en landbouw werd bedreven. De akkertjes bevonden zich voornamelijk op locaties aan de relatief droge randen van de dekzandruggen met nabij gelegen beekjes. De agrarische bewerking en verrijking van de akkers met stalmest en plaggen door de eeuwen heen heeft de rijke bolle akkers laten ontstaan.

1850

Naast vroege historische akten en documenten, waar Someren ('Zummere') wordt genoemd, werd het gebied voor het eerst rond 1850 gedetailleerd in kaart gebracht. Op deze kaart Someren al een langgerekt lintdorpje. Er zijn verschillende gehuchten en clusters herkenbaar, maar ook enkele op zichzelf staande erven. Vrijwel alle bebouwing ligt op de overgang van beekdal naar dekzandrug. Deze gebieden zijn gekenmerkt door een ritmische afwisseling van kleine akkertjes en graslanden met een rijke structuur aan opgaand groen op de perceelsgrenzen, langs de beken of als veekering. De grotere akkercomplexen zijn vrij van bebouwing en alleen onderverdeeld door vele gemeenschappelijke werkpaden. De beekdalen met meanderende beekjes werden door de natte omstandigheden alleen als hooiland gebruikt. Heidegebieden zijn nog niet ontgonnen, maar werden als weidegebied gebruikt.

1900

Het beeld van 1900 verschilt ten opzichte van 1850 weinig. Er wordt begonnen de heidegebieden te ontginnen (begin bosaanplant). De groenstructuren in het landschap zijn in aantal en omvang gegroeid (meer houtwallen, doorgegroeide beekbegeleiding, bosjes en dergelijke). Er is sprake van bebouwingsverdichting in de kernen en ook de gehuchten zijn een beetje gegroeid.

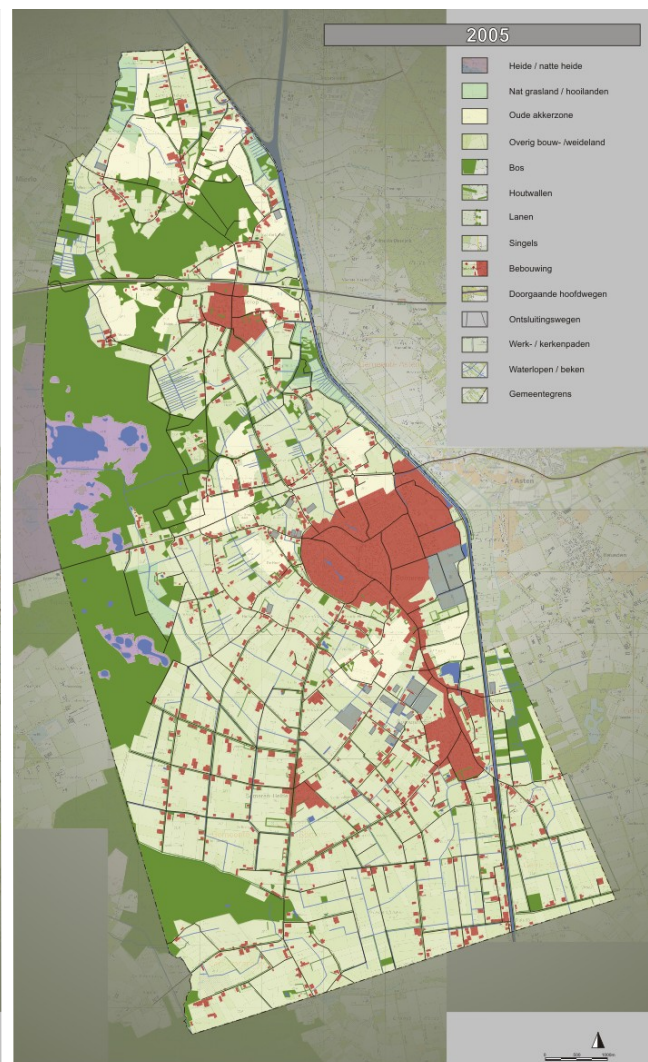
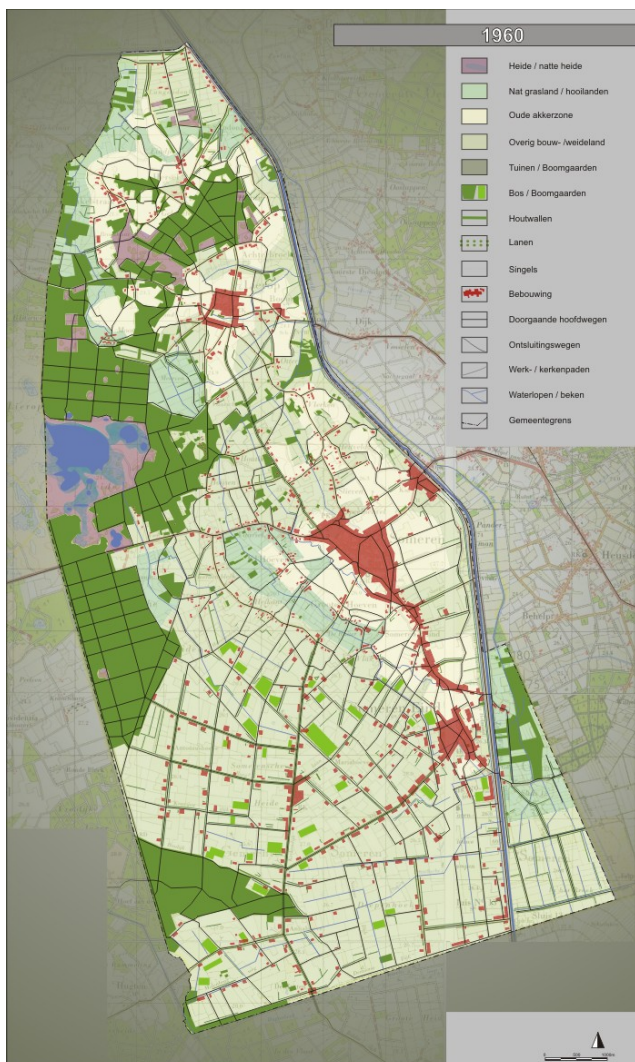
1960

Door een schaalvergroting van de oude ontginningen zijn de verschillen in het landschap moeilijker leesbaar geworden. Enkele beken van het gebied (bv Peelrijt) zijn recht getrokken tot sloten. De kernen Someren en Lierop zijn flink gegroeid en Someren Eind en Someren Heide zijn nieuwe dorpen. Ook in de gehuchten is bebouwing toegevoegd. De akkercomplexen zijn herkenbaar, ook al liggen gedeeltes braak of worden als grasland gebruikt. Veel heidegebieden zijn met (naald)bos aangeplant voor houtproductie en om zandverstuivingen tegen te gaan. Andere aanzienlijk grote delen van de heidegebieden zijn met groot-schalige regelmatige graslanden ontgonnen. In de nieuwe ontginningen rond om Someren Heide zijn opvallend veel boomgaarden aangeplant.

2005

De meest opvallende veranderingen betreffen de forse uitbreidingen in de bebouwde kom. Maar ook de aantallen en omvang van de agrarische bebouwing, die over het gehele gemeentegebied verspreid liggen, zijn toegenomen. Het oorspronkelijk kleinschalige landschap heeft door ruilverkaveling en schaalvergroting zeer veel van de groenstructuren en padenstelsels verloren. Van bijna alle beken zijn de natuurlijke lopen aangepast en rechtgetrokken.

Ten opzichte van de structuur en de landschappelijke schaal zijn de verschillen in de diverse landschapstypen alleen nog vanuit de hoogteligging en kennis van historische gegevens herkenbaar.

B.5 Landschapstypen

Landschapstypen onderscheiden zich door de vorm van de ondergrond, de bodemopbouw, de aanwezigheid en ordening van verschillende landschappelijke elementen (b.v. bebouwing, beplantingsvormen en water). In Someren komen vijf verschillende landschapstypen voor:

Heidegebieden met vennen als enclaves in de **Bossen**

Beekdallandschap / Broekgebieden

Kampenlandschap met **Akkercomplexen**

Oudere Heideontginningen

Jongere Heideontginningen

Kwetsbaar landschap met hoge natuurwaarde

Cultuurhistorisch kleinschalig landschap met waardevolle structuren

Agrarisch landschap als transitiegebied

Agrarisch productielandschap met beleving van grootschalige open gebieden

Heide- en Bosgebieden

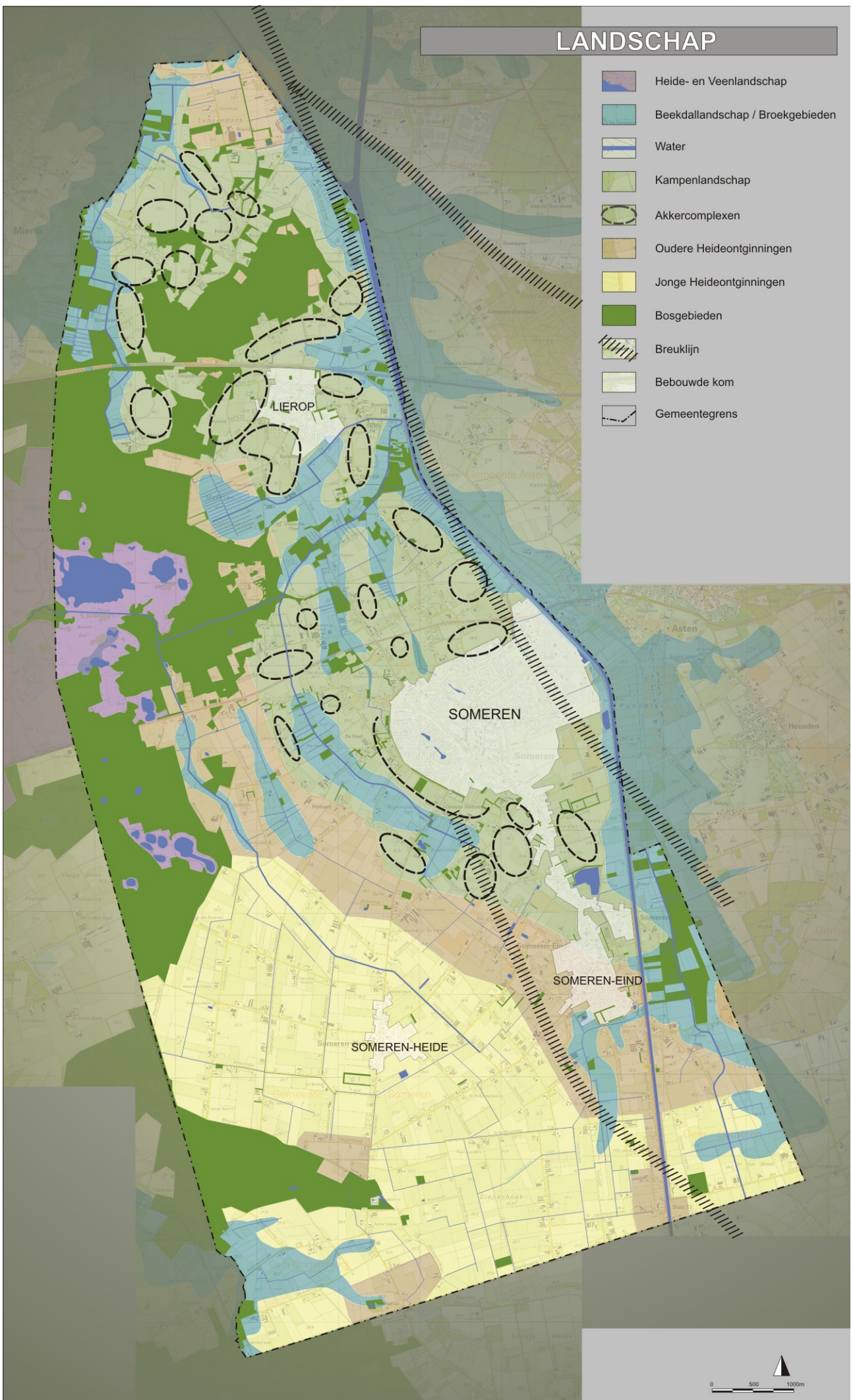
De uitgestrekte natte en droge Heidegebieden met een aantal grote vennen als enclaves in de bossen van Someren zijn een landschapstype waar natuurwaarden en het beheer hiervan voorop staan. Transformatie van naaldbos naar gemengd loofbos, heide of stuifzandgebieden behoort tot de mogelijkheden. Hierbij moeten de cultuurhistorische waarden (grafheuvels, padenstelsel van zandpaden etc.) gewaarborgd blijven.

In de nattere delen komt berken- en wilgenbos en elzenbroekbos voor en op de hogere droge delen bestaat het loofbos uit eiken en beuken.

Het Rondvenneke is een zeldzaam voorbeeld van een Pingo-ruïne (relatief kleine laagte met open water en een bijzondere verlandingsvegetatie omgeven van een lage randwal). Hier zou actieve natuurontwikkeling

LANDSCHAP

- Heide- en Veenlandschap
- Beekdallandschap / Broekgebieden
- Water
- Kampenlandschap
- Akkercomplexen
- Oudere Heideontginningen
- Jonge Heideontginningen
- Bosgebieden
- Breuklijn
- Bebouwde kom
- Gemeentegrens

Beekdalen en Broekgebieden

Het **Beekdallandschap** / de **Broekgebieden** zijn laag gelegen, natte en kleinschalige landschappen. Hierdoor zijn deze gebieden minder voor bebouwing geschikt. De meeste beken in de gemeente zijn tot rechte sloten en watergangen gegraven. In tegenstelling tot vroeger komt ook nog maar weinig beplanting voor. Wel zijn nog veel beekbegeleidende bosstructuren aanwezig. Gewenste verbeteringen voor het beekdallandschap zijn: Beekherstel en beekbegeleidende groenstructuren zoals elzensingeltjes haaks op de beek, natuurvriendelijke oevers en solitaire bomen of boomgroepen langs de beek om de waterloop in het landschap te kenmerken. Ook het verschrallen en vernatten van graslanden met extensief beheer is wenselijk in dit landschapsdeel.

Kampenlandschap

Het **Kampenlandschap** heeft een onregelmatige en kleinschalige structuur. Hoewel het gebied nu een relatief open karakter heeft, horen van oorsprong groenstructuren (singels, houtwallen en onregelmatige bosjes) op de kavelgrenzen en het achterliggende landschap. Hierbij is niet het doel om oude landschappen geheel “terug te brengen” maar het eigen karakter van het gebied te versterken en de ruimtelijke schaal te verkleinen. In dit gebied is veel bebouwing aanwezig. Deze kan door middel van groenstructuren veel beter in het landschap worden ingepast. Grootschalige bedrijven passen minder in deze landschapsstructuur. De **Akkercomplexen** zijn onderdelen van het kampenlandschap als hoger en droger gelegen open vruchtbare akkergebieden. Deze oude akkers horen vrij van bebouwing en groen te blijven. In de randzones kan bebouwing met een groene inpassing voorkomen. Door meer groenaanplant in het kampenlandschap zouden de akkerzones als open gebieden beter herkenbaar zijn.

Oudere Heideontginningen

De **Oudere Heideontginningen** kunnen als een overgangslandschap tussen oude en jonge ontginningen gezien worden. Deze gebieden zijn rond de eeuwwisseling 19^e/20^e eeuw ontgonnen. De landschappelijke lijnen zijn minder organisch dan die van het kampenlandschap en ook de schaal is iets groter. Rijke groenstructuren van houtwallen, lanen en bospercelen horen bij deze oorspronkelijke ontginningen.

Jonge Heideontginningen

De kenmerken van de **Jongere Heideontginningen** zijn de regelmatige en rechtlijnige patronen binnen relatief groot-schalige gebieden. De over-gang naar de bosgebieden is in dit landschap gekenmerkt door een vrij rechtlijnige bosgrens. Er zijn enkele zeer waardevolle open gebieden waar ook geen/weinig bebouwing aanwezig is. Structurerend in het landschap

zijn de aanwezige bomenlanen. Deze zouden nog versterkt kunnen worden. In het gebied zijn veel agrari-sche bedrijven aanwezig. Vele en met name de grootschalige bedrijven zouden door middel van voldoende erfbeplanting beter in het landschap kunnen worden ingepast.

B.6 Cultuurhistorische waarden

Cultuurhistorie

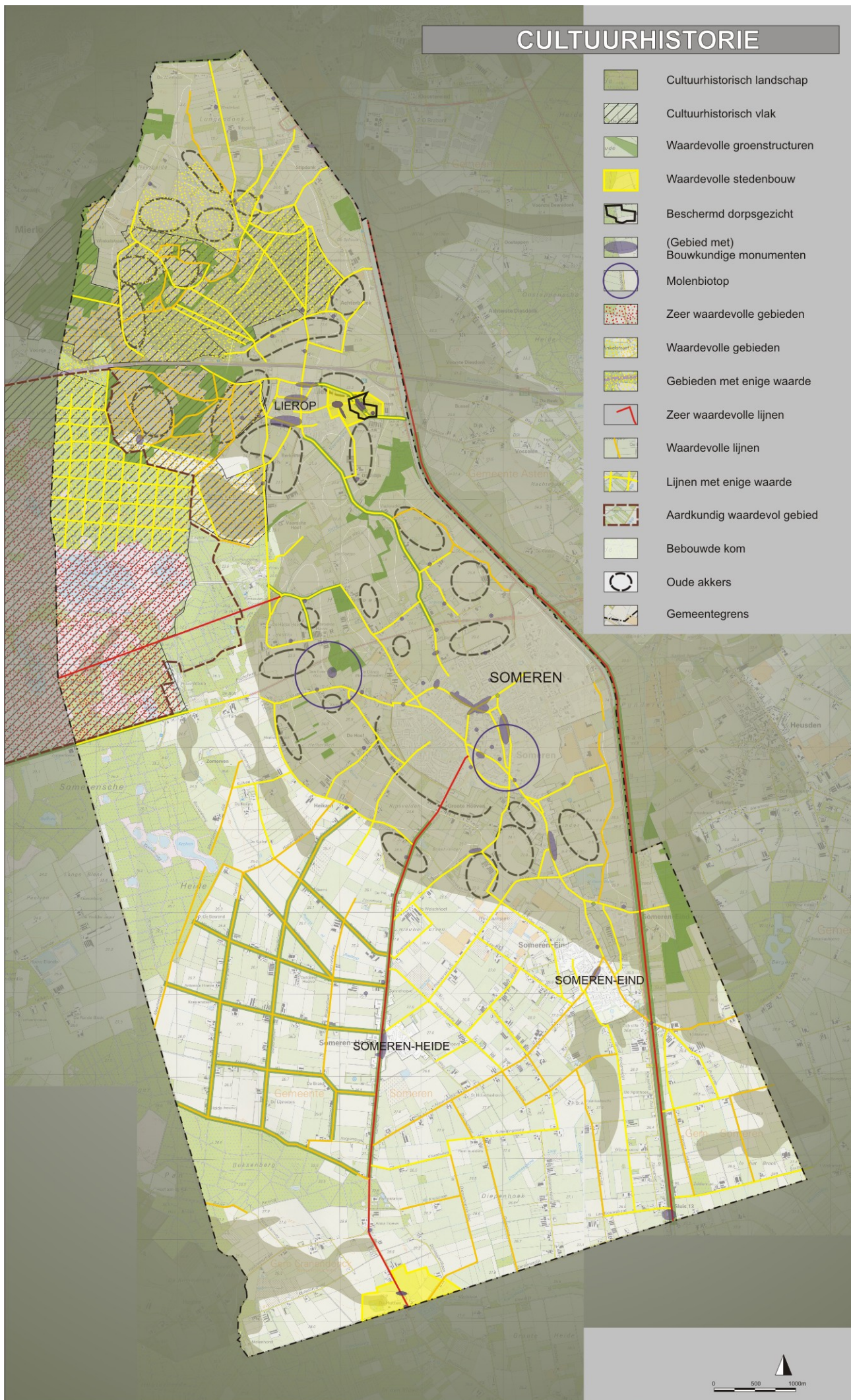
Grote delen van het gemeentegebied hebben cultuurhistorische waarde. Met name de oude landschappen zoals de kampenlandschappen met groenstructuren, oude wegen, bebouwingsstructuren en akkercomplexen horen hier bij. Het beekdalsysteem met zijn hiërarchisch systeem van kleine, soms periodiek droogstaande, beekjes is een andere waardevolle landschapsstructuur. Met de hoge akkercomplexen en de lage beekdalen heeft het gebied een bijzondere landschappelijke onderlegger.

Historische gegroeide stedenbouwkundige structuren zijn in oude gehuchten - gegroeid tot de huidige bebouwingsclusters - bij kruispunten herkenbaar (b.v. Boomen of De Hutten). Ook zijn er nog monumentale of beeldbepalende gebouwen (waaronder twee molens) aanwezig. Sommige van deze structuren worden door de recente grootschalige bebouwing verdrongen.

Veel oude en nieuwe wegen in de gemeente zijn waardevol. Bij de wegen van de jonge ontginningen zijn het vooral de regelmatige patronen die beschermd moeten worden. In het gebied westelijk van Someren-Heide speelt de laanbeplanting langs de wegen een bijzondere rol.

CULTUURHISTORIE

- Cultuurhistorisch landschap
- Cultuurhistorisch vlak
- Waardevolle groenstructuren
- Waardevolle stedenbouw
- Beschermd dorpsgezicht
- (Gebied met) Bouwkundige monumenten
- Molenbiotop
- Zeer waardevolle gebieden
- Waardevolle gebieden
- Gebieden met enige waarde
- Zeer waardevolle lijnen
- Waardevolle lijnen
- Lijnen met enige waarde
- Aardkundig waardevol gebied
- Bebouwde kom
- Oude akkers
- Gemeentegrens

Archeologie

Aanvullend op de analyse van cultuurhistorie met het vergelijken van oude kaarten en historische bronnen gaat het bij archeologie om verdwenen culturen en bestrijkt alle perioden en specialismen van de Nederlandse pre- en (proto)historie. De aard, de verspreiding, de kwaliteit en de paleogeografische context van bekende en nog onbekende archeologische waarden op het land en onder water worden geografisch en chronologisch in kaart gebracht.

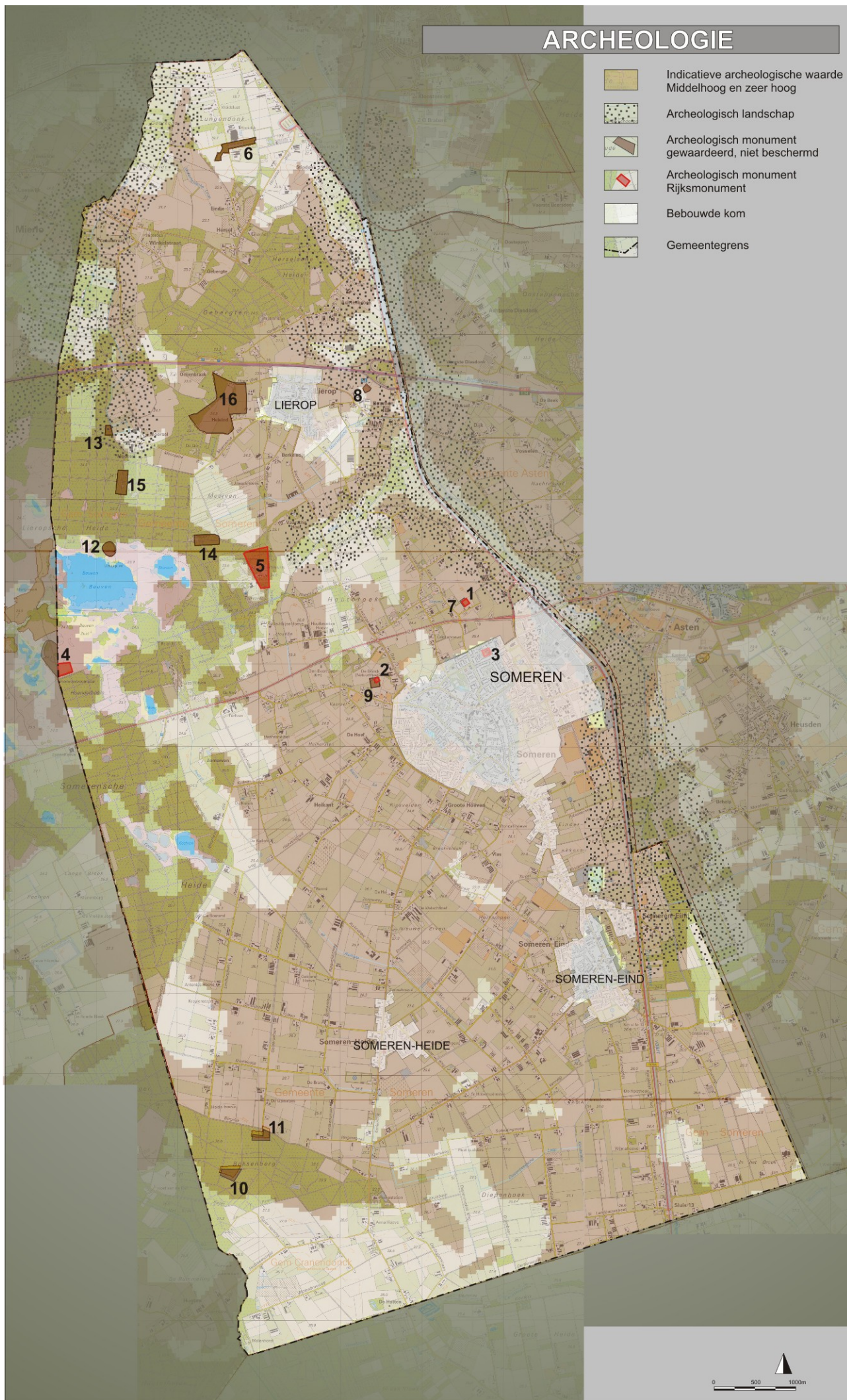
Bijna het gehele gemeentegebied heeft een middelhoge of hoge indicatieve archeologische waarde. De beekdalen zijn aangemerkt als archeologisch landschap.

In de gemeente zijn veel opgravingen gedaan. Hierbij gaat het om urnenvelden (b.v. bij de Somerse akkers van 600 - 400 v. Chr.) en langwerpige grafheuvels die als 'langbedden van het type Someren' worden aangemerkt.

In de kaart zijn archeologische monumenten aangegeven:

1. Kasteel Elenburg; Elenburgweg, Someren; Rijksmonument
2. Openluchttheater kasteelresten 'De Donck'; Vaarselstraat, Someren; Rijksmonument
3. Kerk; Lambertuskerkhof; Nachtegalenlaan, Someren; Rijksmonument
4. Urnenveld (ijzertijd); Hoenderboom, Somerensche Heide, Someren; Rijksmonument
5. Urnenveld (ijzertijd); Einhoutsche Hoef, Philipsbosweg Lierop; Rijksmonument
6. Urnenveld (late brons-ijzertijd); Lungendonk; Middenweg, Hersel; monument zonder bescherming
7. Kasteel Elenburg; Elenburgweg, Someren; monument zonder bescherming
8. (vermoedelijk resten van)Kasteel Lierop; Boomen-Noord, Lierop; monument zonder bescherming
9. Kasteelresten; Vaarselstraat, Someren; monument zonder bescherming
10. Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Boksenberg, Somerensche Heide, Someren; monument zonder bescherming
11. Nederzetting (vuursteenvondsten ijzertijd); Boksenberg, Bergdijk, Someren; monument zonder bescherming
12. Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Beuven, Someren; monument zonder bescherming
13. Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Moorsel, Blauwe kei, Lierop; monument zonder bescherming
14. Nederzetting (vuursteenvondsten steentijd); Meervensedijk, 't Jasper, Lierop; monument zonder bescherming
15. Nederzetting (kampement steentijd); Lieropsche Heide, Lierop; monument zonder bescherming
16. Terrein met sporen van landbouw (middeleeuwse akkerlaag); Heiend, Lierop; monument zonder bescherming

ARCHEOLOGIE

B.7 Natuur

Someren heeft veel beschermde natuurwaarden. Met name de bossen en natuur die aan de Strabrechtse Heide toebehoren zijn grote aaneengesloten gebieden en worden tot Regionale Natuur- en Landschaps-eenheid gerekend. In het nieuwe provinciale beleid is ook de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) herzien. Sommige kleine en geïsoleerde natuurgebieden maken in de vastgestelde Verordening Ruimte geen deel meer uit van de EHS. Op de kaart zijn de delen van de EHS aangegeven waarbij ook de gebieden 'nog om te vormen natuur' deel uitmaken van de EHS. Gebieden die aangeduid zijn als 'toeslaggebied' zijn geen onderdeel van de EHS maar hebben wel een hoge natuurwaarde. De attentiegebieden EHS omvatten beschermzones rond bijzonder waardevolle (natte) natuur. Belangrijk voor de uitwisseling van natuurwaarden zijn de Ecologische verbindingzones (zoals de Kleine Aa, Vliet- en Goorloop, het gehele oostoever van de Zuid-Willemsvaart en de droge oostwestelijk verlopende verbindingzone in de Diepenhoek die in stapsteden uitgevoerd kan worden).

Veel delen van het agrarische buitengebied zijn onderdeel van de GHS landbouw (zie hiervoor ook het hoofdstuk landbouw) Deze gebieden zijn van groot belang voor struweelvogels en andere kwetsbare soorten. Voor struweelvogels zijn naast heggen, hagen en ander dicht struikgewas ook de begeleidende mantel- en zoomvegetaties belangrijke leef- en broedgebieden.

Geelgors

Roodborsttapuit

Grasmus

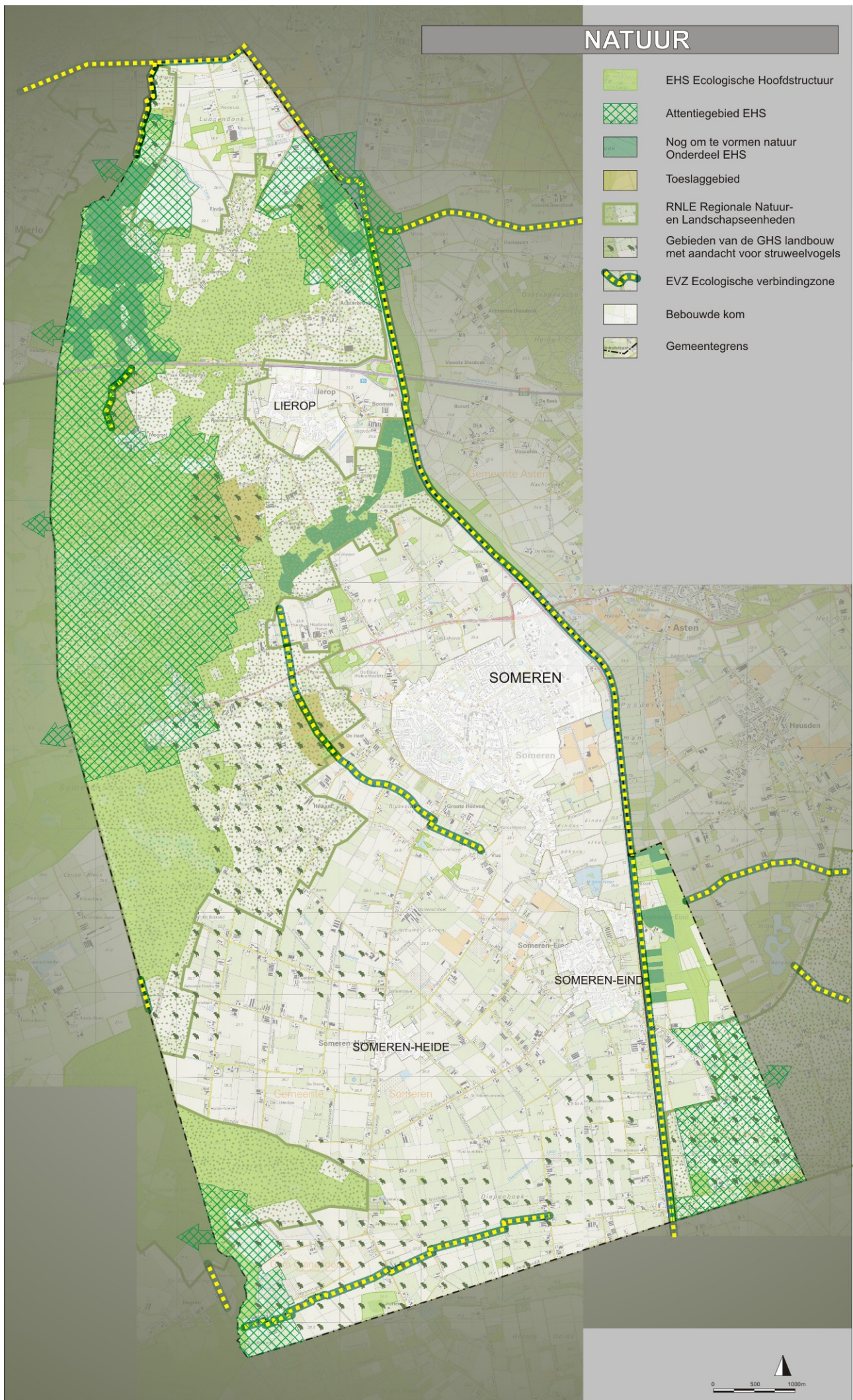
Blauwborst

Aandacht voor mantel- en zoomvegetaties als broed- en leefgebied van struweelvogels, insecten, kleine zoogdieren en in combinatie met een greppel ook amfibieën.

NATUUR

- EHS Ecologische Hoofdstructuur
- Attentiegebied EHS
- Nog om te vormen natuur
Onderdeel EHS
- Toeslaggebied
- RNLE Regionale Natuur-
en Landschapseenheden
- Gebieden van de GHS landbouw
met aandacht voor struweelvogels
- EVZ Ecologische verbindingzone
- Bebouwde kom
- Gemeentegrens

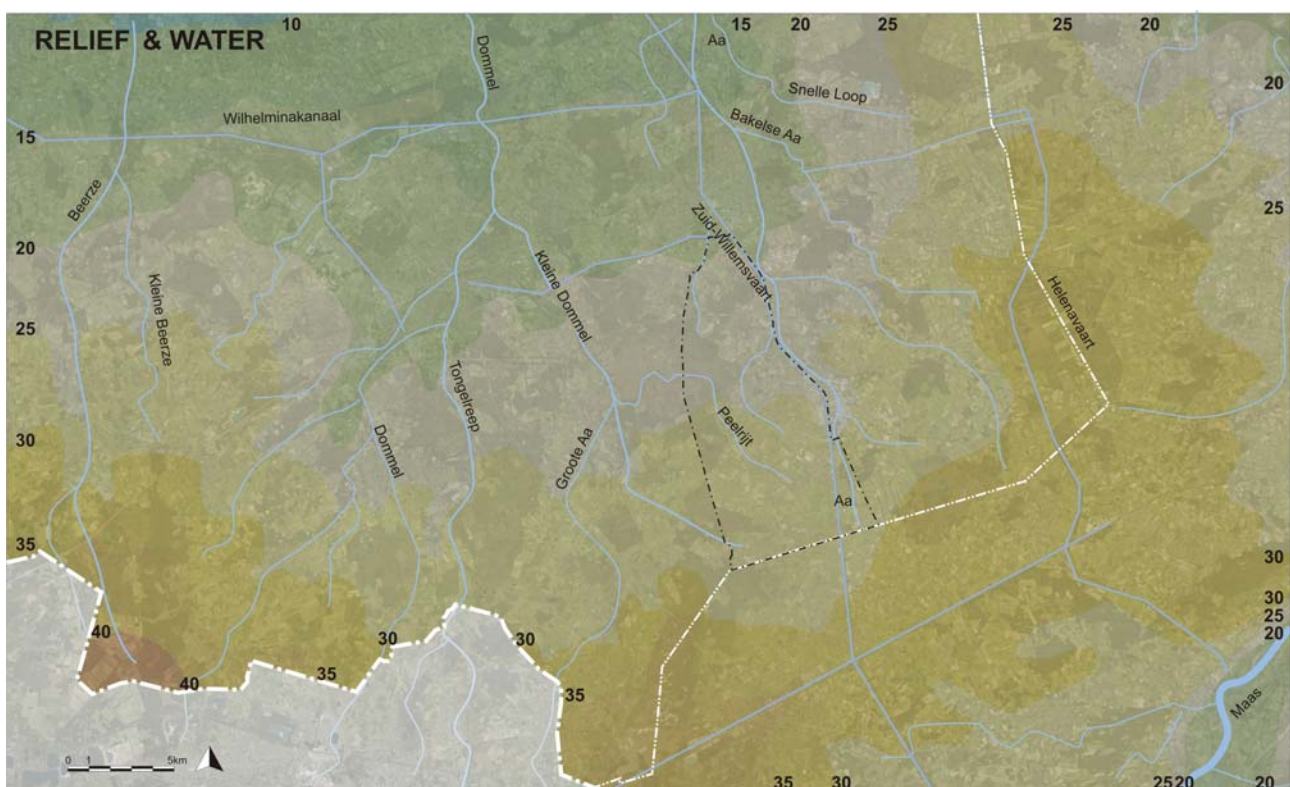

B.8 Water

Someren heeft een hiërarchisch systeem beken die of naar het noord-oosten in de Aa afwateren of naar het noordwesten in het bekensysteem van de (Kleine) Dommel afwateren. Deze bekensystemen zijn landschappelijk zeer waardevol, ook al zijn momenteel de meeste beken rechte sloten. Beekherstel met hermeandering en natuurvriendelijke oevers is een doelstelling voor Vleut- en Goorloop of Nederheidsche Loop, maar ook voor de (Kleine) Aa en de Peelrijt. Inmiddels zijn al 2 km aan beekherstel van de Kleine Aa gerealiseerd. Met de ontwikkeling van landgoed Kanters en de golfbaan zal ook de Peelrijt opnieuw meanderen. Drie natte natuurparels (Oude Gooren, Sang en Goorkens en Strabrechtse Heide) zijn beschermd (zie voor meer informatie in de bijlage).

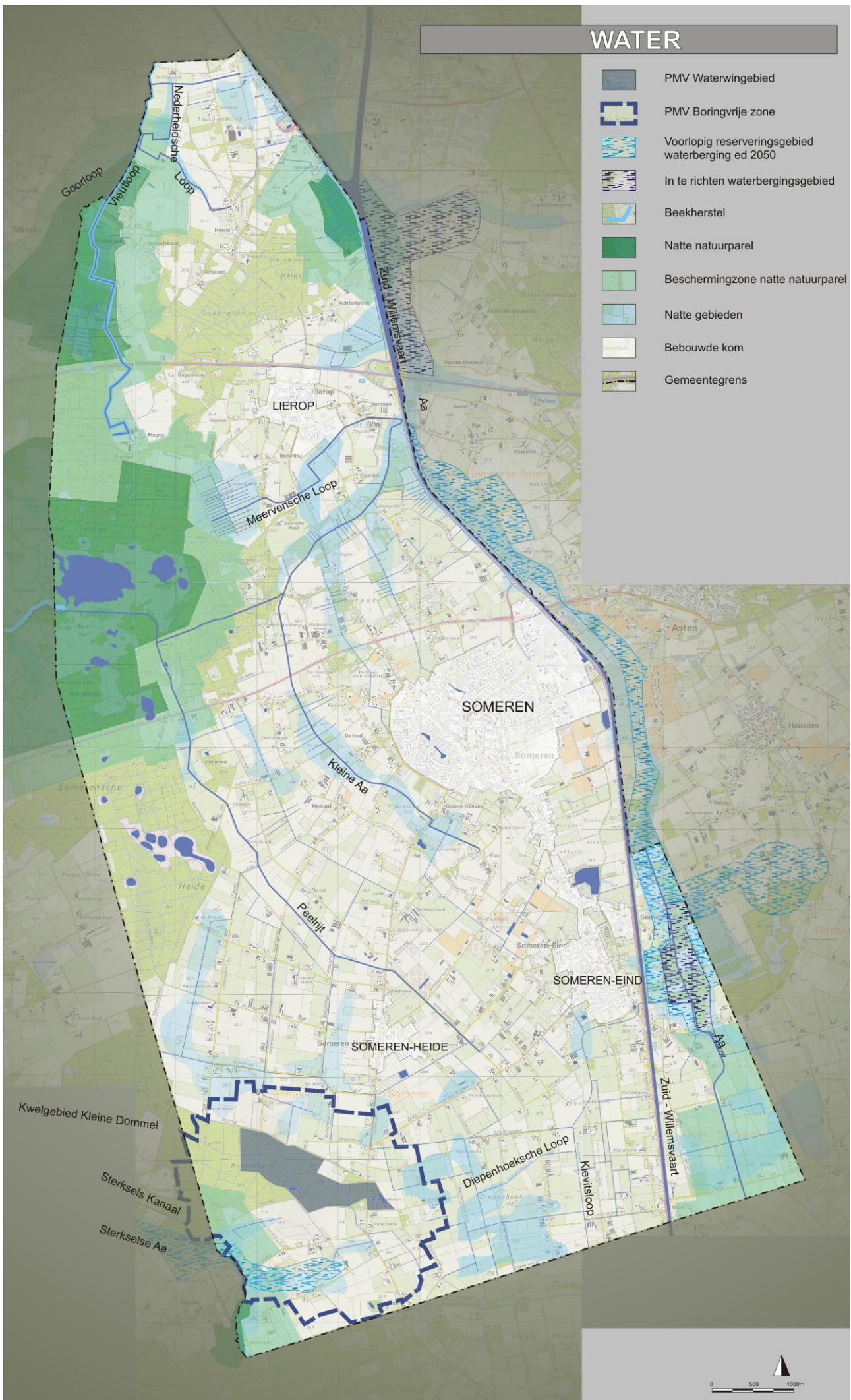
In het zuiden van de gemeente ligt het waterwingebied van de Boksenberg met daaromheen de boringvrije beschermzone.

Op het gebied van gemeente Someren liggen twee gebieden voor waterberging. Het in te richten waterbergingsgebied ten oosten van Someren-Eind in het dal van de Aa met een gebied voorlopige reservering voor waterberging hieromheen. Zuidelijk van de Hugterweg ligt een voorlopige reservering voor waterberging in het kwelgebied / beekdal van de Kleine Dommel.

WATER

- PMV Waterwingebied
- PMV Boringvrije zone
- Voorlopig reserveringsgebied waterberging ed 2050
- In te richten waterbergingsgebied
- Beekherstel
- Natte natuurparel
- Beschermingzone natte natuurparel
- Natte gebieden
- Bebouwde kom
- Gemeentegrens

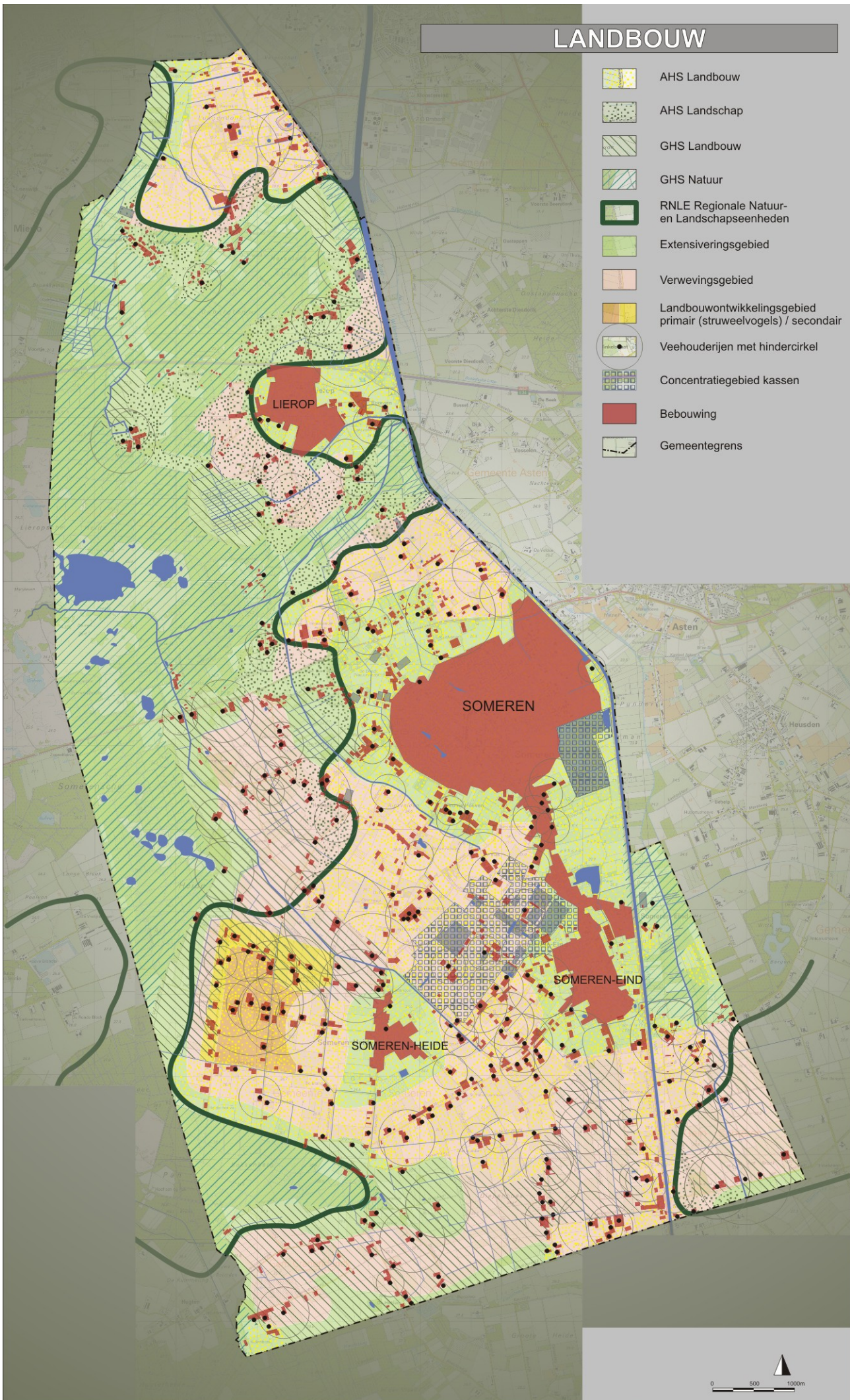

B.9 Landbouw

Naast de omvangrijke natuurgebieden wordt het buitengebied van Someren vooral gekenmerkt door een intensief landbouwkundig gebruik. Het gebied is door de jaren heen geleidelijk door mensenhand ontgonnen. De dynamiek in de landbouw is groot. Enerzijds willen of moeten agrariërs hun bedrijf vergroten om te kunnen voldoen aan de eisen die worden gesteld vanuit een goed economisch functioneren of bijvoorbeeld uit oogpunt van dierenwelzijn, anderzijds stoppen veel boeren of willen verbreden om door neveninkomsten toch een goede boterham te kunnen blijven verdienen. De reconstructie en het actuele provinciale beleid geven in dit verband nadere richtlijnen ten aanzien van de zonering van de agrarische functie, met name als het gaat om de intensieve veehouderij. Deze richtlijnen zijn vertaald in het bestemmingsplan. Onderdeel van deze richtlijnen vormt de verplichting om een percentage van het agrarisch bouwblok in te zetten voor landschappelijke inpassing. Dit percentage kan verschillen in de onderscheiden zones extensivering, verweving en landbouwontwikkeling. Het bestemmingsplan stelt hiervoor de norm en dit beeldkwaliteitsplan geeft aan op welke wijze deze inpassing, afhankelijk van het landschap waarin het project zich afspeelt, vormgegeven kan worden. Uit oogpunt van de kwaliteit van het landschap en van de eigen woon-, werk- en leefomgeving is er uiteraard geen enkel bezwaar om bijvoorbeeld buiten het bouwblok wat extra's te doen naast de verplichte oppervlakte binnen het bouwblok.

LANDBOUW

- AHS Landbouw
- AHS Landschap
- GHS Landbouw
- GHS Natuur
- RNLE Regionale Natuur- en Landschapseenheden
- Extensiveringsgebied
- Verwevingsgebied
- Landbouwontwikkelingsgebied primair (struweelvogels) / secundair
- Veehouderijen met hindercirkel
- Concentratiegebied kassen
- Bebouwing
- Gemeentegrens

B.10 Kwaliteiten

Als we de analysekaarten als het ware over elkaar heen leggen, kunnen we iets zeggen over de aanwezige kernkwaliteiten in het buitengebied van Someren op dit moment maar ook waar deze kwaliteiten onder druk staan.

Grote gebieden van de gemeente Someren zijn landschappelijk waardevol. Hierbij moet men denken aan de bosgebieden met enclaves van veen en heide, aan de vele beekdalen, de kleinschaligheid van oude ontginningen met het Kampenlandschap en de akkercomplexen als voorbeelden voor landschappelijke eenheden (landschapstypen). Someren kent nog veel meer nuances in het landschapsbeeld dan de type-ring. Bos is in de gemeente Someren niet alleen in de Strabrechtse Heide met zijn grootschalige gebieden aanwezig maar ook in het noordelijke gedeelte met gerafelde bosgebieden en in het zuidelijke gedeelte met grotere bospercelen met lange rechte randen. Ook in de beekdalen en het kampenlandschap zijn veel kleinschalige bospercelen en gebiedjes aanwezig met grote diversiteit. Natte broekbossen in de beekdalen met wilgen en elzen en droge loofbossen met eiken en berken op de hogere gronden zijn op korte afstanden van elkaar te vinden. Binnen de oude landschappen en ontginningen zijn ook veel cultuurhistorische waarden aanwezig; de in onregelmatige bochten verlopende oude wegen, die gedeeltelijk ook heden nog zeer smal zijn, beeldbepalende en monumentale bebouwing (soms als solitair erf gewaardeerd en soms geclusterd tot bijzondere stedenbouwkundige ensembles gegroeid).

Maar ook de jongere ontginningen hebben cultuurhistorische waarden. De geometrische ontginningspatronen en de hierdoor ontstane landschapsstructuur maken deze ontginningen tot herkenbare en sterke landschappelijke gebieden. In de jonge ontginningen zijn ook waardevolle open gebieden aanwezig, vrij van bebouwing met verre zichten in het landschap.

KWALITEITEN

- Heide- en Veenlandschap
- Beekdallandschap / Broekgebieden
- Water
- Kampenlandschap
- Oudere Heideontginningen
- Landschapsstructuren
- Bosgebieden
- Cultuurhistorische waarden
- Bebouwde kom
- Oude akkers
- Waardevolle open gebieden
- Gemeentegrens

B.11 Aandachtsgebieden

In de kaart aandachtsgebieden geven we aan waar de landschappelijke kwaliteit en diversiteit door ontwikkelingen in het verleden onder druk staat. Niet als aanklacht maar wel als constatering, de dingen gaan zoals ze gaan en we waren ons in het verleden ook niet altijd bewust van de impact die 'de vooruitgang' had op onze omgeving. Vastgesteld mag worden dat de kaart aandachtsgebieden beduidend minder ingekleurd is dan de kaart kwaliteiten maar er is evengoed een aantal gebieden en elementen die van belang zijn om van te leren voor de toekomst en waar mogelijk wat extra inspanning in te zetten om de kwaliteit en herkenbaarheid van het landschap te versterken.

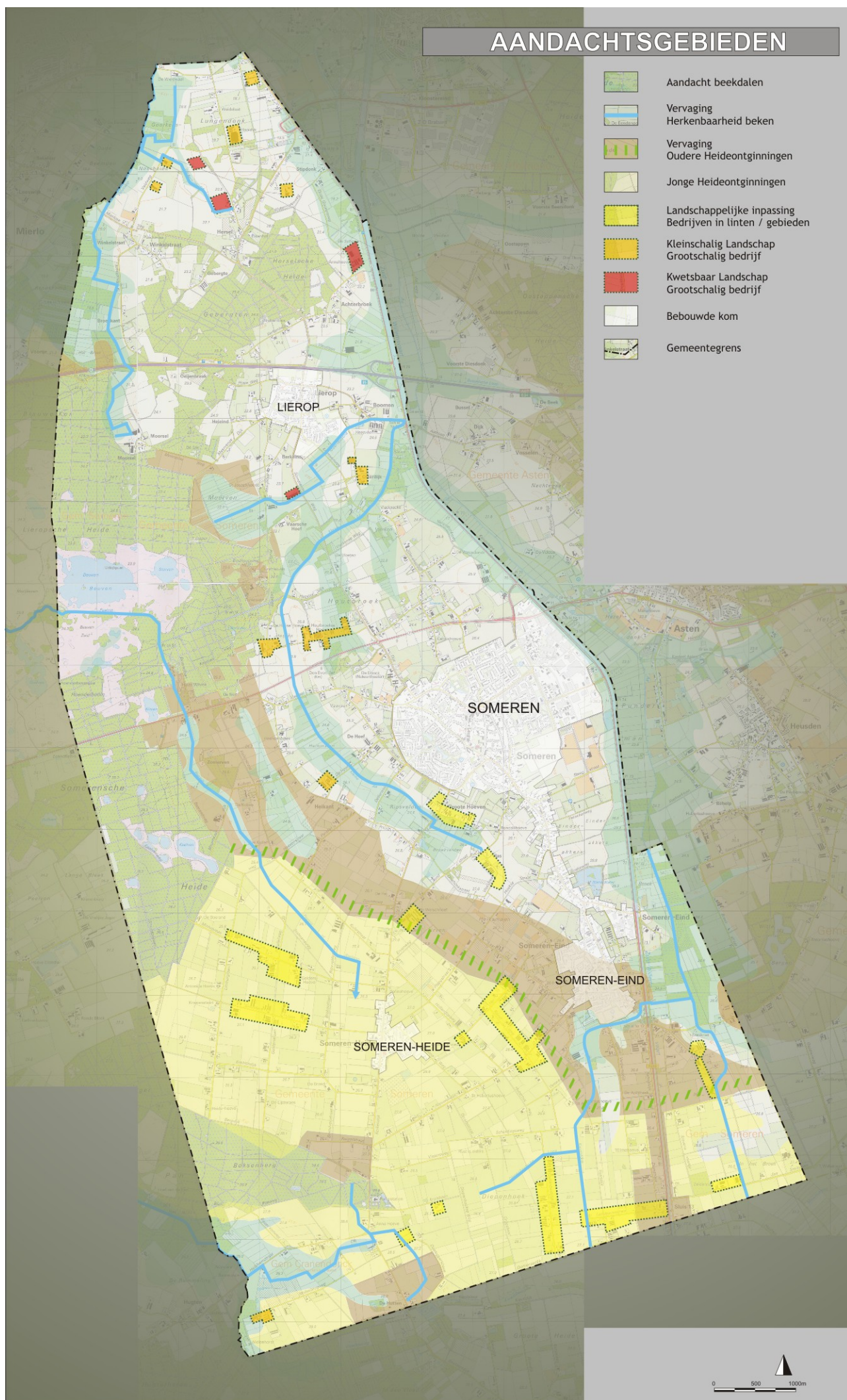
Herkenbaarheid van de Somerse beken in hun landschap is door het normaliseren en rechte trekken van waterlopen niet overal gelijk. Beken moeten ook op afstand herkenbaar zijn in het landschap en niet alleen vanuit de brug op het moment van oversteek.

De heideontginningen zijn te onderscheiden in oudere heideontginningen (gebieden die tot de eeuwwisseling rond 1900 zijn ontgonnen) en jonge heideontginningen (ontginningen vanaf 1920). De oorspronkelijke verschillen tussen deze gebieden zijn vervaagd. Op zich zijn de oudere heideontginningen een transitie-landschap tussen weidse grootschaligheid en de kleinschalige halfopenheid van de oudere landschappen. Hier zijn in de laatste decennia veel landschappelijke structuurelementen verloren gegaan.

De jonge heideontginningen zijn de gebieden die de meest grootschalige agrarische bedrijven dragen. De inpassing van deze bedrijven onder behoud en versterking van de landschapsstructuur vraagt aandacht. Sommige grootschalige bedrijven zijn gevestigd in het oude kampenlandschap waar het contrast tussen bedrijf en kleinschalig landschap zeer groot is. Soms is voor een dergelijke weinig geschikte bedrijfslocatie de ontsluitingsweg veel te smal en zullen door de nodige bedrijfstransporten lanen en bermen van deze wegen beschadigd raken. Nog minder wenselijk zijn deze grootschalige bedrijven als deze binnen een kwetsbaar landschap liggen zoals op een oude akker, dicht bij de beek in een beekdal of binnen de beschermzone van een natuurgebied.

AANDACHTSGEBIEDEN

- Aandacht beekdalen
- Vervaging Herkenbaarheid beken
- Vervaging Oudere Heideontginningen
- Jonge Heideontginningen
- Landschappelijke inpassing Bedrijven in linten / gebieden
- Kleinschalig Landschap Grootchalig bedrijf
- Kwetsbaar Landschap Grootchalig bedrijf
- Bebouwde kom
- Gemeentegrens

Colofon

Opdrachtgever:
Gemeente Someren
Contactpersoon:
De heer Mathieu Schellen
De heer Rudolph Klarenaar

Projectleiding:
De heer Bas Verbruggen

Ontwerp & Verbeelding:
Mevrouw Friederieke Danz
De heer Maarten de Regt

Projectnummer:
238.00.01.20.00

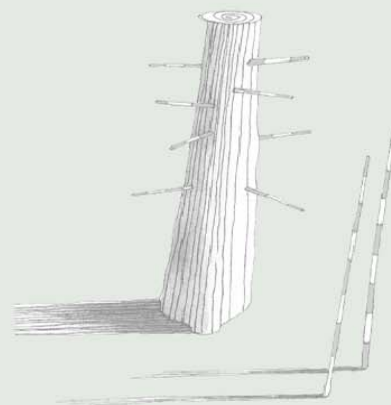
BügelHajema Adviseurs bv
**Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu** BNSP

Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort

Telefoon (033) 465 65 45
Telefax (033) 461 14 11

www.bugelhajema.nl
amersfoort@bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort

BügelHajema
Plek voor ideeën